

STROGA KONTROLA CEN

SVET ZA BLAGOVNI PROMET OLO MURSKA SOBOTA ZA UTRDITEV TRŽIŠČA IN DVIG ŽIVLJENJSKE RAVNI NASEGA DELOVNEGA ČLOVEKA

Že na zadnjem posvetovanju predsednikov pomurskih občin, tržnih inšpektorjev, zastopnikov kmetijskih poslovnih zvez in okrajnih zbornic, ki ga je sklical Svet za blagovni promet OLO Murska Sobota, so ugotovili, da ni razloga za kakršno koli zviševanje cen. Na seji Sveta za blagovni promet OLO Murska Sobota, ki je bila v soboto, pa so razpravljali o položaju na tržišču, zlasti v zvezi z že znanimi ukrepi Zveznega izvršnega sveta.

Predsednik Okrajne trgovinske zbornice tov. Frane Ficko je poročal o problematiki blagovnega prometa v okraju, posebej pa o položaju na trgu s kmetijskimi pridelki in o položaju v zvezi z določitvijo cen nekaterim proizvodom. Tako so letos odkupili nekaterih kmetijskih pridelkov (n.pr. jabolk) mnogo več kot lani, medtem ko so odločene količine krompirja mnogo manjše. Člani Sveta so razpravljali o nekaterih pojavih v trgovini s kmetijskimi pridelki, predvsem pa so se zavzeli za stališče, da je treba predvsem v trgovini s sadjem mnogo več resnosti glede kakovosti odkupa. Ponekod so za druge s tem, da so plačevale vse sadje enako, kršile načela, ki naj bi spodbujala proizvajalce, in niso v zadostni meri plačevale kakovostnega blaga. Bil so primeri, da so dobro blago plačevale kot industrijsko sadje po 3 dinarje. Člani sveta so si bili edini v tem, da je treba

„MISLIM, DA SEM SVOJE POSLANSTVO IZPOLNIL“

Po svojem prihodu v Jugoslavijo pa do današnjega dne je predsednik vlade republike Indonezije, Džuanda Kartavidžaja obiskal vse najpomembnejše tovarne v Jugoslaviji in spetoma spoznal tudi druge pomembnosti našega gospodarstva in kulture. Zelo priazen prijatelj sprejem našega prebivalstva in naših voditeljev ter samostojnost naših ljudi in zlasti naše mladine so naredili na našega naslednjega gosta močan in nepozaben vtis. V svoji izjavi novinarjem je ob koncu bivanja v Sloveniji dejal predsednik Džuanda med drugim tudi tole: »To, kar smo pri vas videli, nas je prepričalo, da jugoslovanski narod napredujejo po poti vse večjih pridobitev

Džuanda Kartavidžaja

nasproti svojem končnemu cilju.

Videl sem mladinske brigade, ki delajo na avtomobilski cesti. Govoril sem z njimi in videl, kakšno vdanostjo in navdušenjem služijo svoji domovini. Ta mladina zasluži največjo pohvalo in priznanje.

Prisel sem k vam, da bi prinesel pozdrave in prijateljstvo svojega ljudstva narodom Jugoslavije. A kar je najpomembnejše: prišel sem k vam, da bi utrdil prijateljske vezi med našima dvema deželama.

Mislil, da sem to svoje poslanstvo izpolnil. Hvala.

PRESEDNIK TITO NA BRIONIH

Pred tednom so sporočili, da je predsednik republike, Josip Broz Tito, na Brionih. Tam bo preživel nekaj časa v zdraviljenju ponovnih lumbosakralnih znakov, ki so se pokazali zadnje čase. Na Brionih je predsednik Tito sprejel tudi predsednika vlade republike Indonezije in druge goste.

ba kakovostno sadje plačevati tudi do 4 in 5-krat višje kot industrijsko.

ZBOLJSATI KAKOVOST ODKUPA

Ko so razpravljali o odkupu mošta, so člani sveta ugotovili, da so cene mošta v gostinskih obratih previsoke. Pridelek je količinsko dober, vendar je kakovost pod pričakovanjem. Svet je dalje sklenil predlagati ukrepe, naj se proizvajalci, ki zaradi težav pri odkupu ne bodo mogli vnovičiti vinskega mošta, začasno oprostitjo oziroma naj se jim odloži plačilo prometnega davka. Na drugi strani pa kaže, da bi proizvajalci zmanjšali svojo ponudbo vse dotlej, dokler ne bodo vse prevzete količine že vpletene.

V nadaljevanju razprave o cenah mošta so člani sveta menili, da je obilen pridelek v vsej državi v veliki meri vplival na sedanje cene, vendar bo treba ostati na meji, ki je primerna tako za pridelovalca kot za potrošnika. Seveda bo treba tudi v prihodnje nenehno zasledovati položaj na tržišču ter od-

ločno preprečiti nedisciplino in neupravičene posege posameznih kmetijskih združenj v tuja področja kakor tudi prestopke nameštencev zadrug glede cen in manipulacij z blagom z namenom, da se bo kakovost dvignila na primerno višino, če-

(Nadaljevanje na 3. strani)

DOSLEDNI UKREPI ZA STABILIZACIJO TRŽIŠČA

Prvi pojavi se ne smejo več ponoviti

V DVEH SOBOSKIH GOSTILNAH PREDRAGO TOČILI MOST, V DVEH SLASČICARNAH PREDRAGO PRODAJALI PECIVO — UVELJAVLJENA JE ODREDBA SVETA ZA BLAGOVNI PROMET PRI OBLO MURSKA SOBOTA V ODREDBI SO DOLOČENE NAJVIŠJE PRODAJNE CENE NAJVAŽNEJŠIM POTREBŠČINAM ŠIROKE POTROŠNJE — UKREPI V KORIST POTROŠNIKOV, ZATO UČINKOVITO NADZORSTVO TUDI V NJIHOVH ROKAH.

V zadnjem času je bilo v Soboti zabeležen nekaj primerov neupravičenega podraževanja dobrin v gostilnah in slasčicarnah. Tako so v gostinskih obratih »Pri Prekmurcu« in »Zvezda« predrago prodajali mošt. Inšpekcijski organi so ugotovili, da sta omenjeni gostilni že predrago plačali mošt pri prodajalcu: po 120 din na mesto po 112,5 din, kolikor je namreč določena cena za mošt rušine, ki so ga točile gostom (25% sladkorja krat 4,5 din). Razen tega so k običajni režiji približali še prometni davek, kar pa ni upravičeno, saj je vinski mošt upoštevan kot brezalkoholna pijača in zategadelj zanj ni predpisani prometni davek. V

obeh gostilnah se izgovarjajo, da plačujejo pavšalni prometni davek, pa so zato menili, da je v tem davku zaobsežen tudi vinski mošt. Po realni kalkulaciji bi torej v omenjenih gostinskih obratih morali točiti mošt po 170 din za liter. Oba gostinska obrata bodo predlagali v kaznovanje.

Tudi soboska slasčičarja Ismailovič in Zečirovič sta samovoljno podražila pecivo za 2 din po komadu. Inšpekcijski organi so takoj posredovali in preprečili nadaljnje navijanje cen tem dobrinam.

Da se v prihodnosti taki in podobni pojavi ne bi več ponavljali, je Svet za blagovni promet pri OLO Murska Sobota sprejel odredbo, ki je že začela veljati; v tej odred-

bi je določil najvišje cene posameznim življenjskim potrebščinam, ki so posebno pomembne za široko potrošnjo.

Tako sme po tej odredbi znašati

OB ZAKLJUČKU PRAZNIKA OBČINE MURSKA SOBOTA: Otvoritev paviljona osemletke

NOVOZGRAJENI SOLSKI OBJEKT V BAKOVCIH KAZIPOT, KAKO NAJ BI PROJEKTIRALI SOLSKE ZGRADBE

Lepšega zaključka letošnjega praznovanja 17. oktobra — občinskega praznika M. Sobote, si res ni bilo mogoče zamisliti: v Bakovcih je OBLO predal svojemu namenu prvi, dograjen paviljon osemletke. Nedelja — 19. oktobra 1958 — bo ostala v spominu Bakovčanov kot pomemben in resnično prazničen dogodek.

Svečanosti ob predaji nove solske zgradbe so se udeležili

JUTRI BO PRAZNOVAL PETDESETLETNICO ROJSTVA NAS ROJAK, AKADEMSKI SLIKAR PROF. KAREL JAKOB. ROJEN JE BIL 24. OKTOBRA 1908 V LIPOVCIH V PREKMURIJU, ZDAI PA ŽIVI V LJUBLJANI. TODA V SVOJO RODNO POKRAJINO SE VRACA VEDNO RAD IN NIENO PODOBO JE TUDI VTIŠNIL V VEČINO SVOJIH UMETNISKIH OSTAVARITEV. UMETNIKU ŽELIMO SE MNOGO ZADOVOLINIŠ LET — IN NADALJNIH USPEHOV V NJEGOVH UMETNISKIH PRIZADEVANJH.

Na sliki: mojster-umetnik v ateljeju.

ZADOVOLJIVA REŠITEV — NAŠA SKUPNA NALOGA

UREDITEV VODNEGA GOSPODARJENJA V POMURJU BO POMENILA ZA VELIK DEL OKRAJA DVAKRAT OZIROMA ŠTIRIKRAT VEČJI NARODNI DOHODEK — ZA NAJPRIMERNEJSO OBLIKO VODNIH SKUPNOSTI — KDAJ BO DOBIL POMURJE PRVE BREZPRASNE CESTE? — NITI ENA OBSTOJEČIH CEST NE ODGOVARJA VSEM POGOJEM ZA BOLJSO POVEZAVO Z MARIBOROM IN POZNEJE TUDI Z LJUBLJANO —

VPRASANJE: Tovariši podpredsednik, kako kaže z nadaljnjim razvojem vodnega gospodarjenja?

ODGOVOR: Najprej moram omeniti prvi uspeh, to je otvoritev razbremenilna Ledava—Mura, ki je sedaj osnova za reševanje problema zgorajega

lendavskega območja. Sleherna večja dela bodo seveda znatno koristila kmetijstvu tega področja, bodo pa tudi zahtevala ustrezna denarna sredstva. Več dobre volje bodo morali pokazati predvsem kmetjaki. Načrti so že v taki fazi, da so obeti tudi za kakšno posojilo. Potrebna bo najprej lastna udeležba, toda če bodo tudi v prihodnje plačali tekočih dolgov in zaostankov tako nizka kot letos, ne vem, kako bo. Najboljši plačnik so Lendavčani, ki so plačali čez polovico obveznosti, najslabši pa Cankovčani, ki niso ne lani ne letos — razen odbornika Vodne skupnosti v Skakovcih — plačali ničesar.

Pri ostalih dveh vodnih skupnostih je Ščavnjska vodna skupnost za zdaj — kot letos ustanovljena — še brez načrtov in bo, kot kaže, začela z delom šele drugo leto. Popraviti bo treba poplavni kataster, občine pa bodo morale povečati stroške za ta namen. Plitviška vodna skupnost je letos dohodke dosegla in tudi izrabila dotacije.

Potrebno: največji napor in velika sredstva

Seveda bomo lahko trajno rešili problem vodnega gospodarjenja predvsem z ureditvijo vodotoka Mure, ki je najvažnejši v okraju. Tu smo precej odvisni od zvezne pomoči, ki je bila letos dokaj učinkovita in upamo, da bo tudi v prihodnje. Razumevanje je pokazala tudi naša republika, ki je v planskih instrumentih lani in v dotaciji letos omogočila vodnemu skladu dograditev razbremenilna Ledava—Mura. Seveda bodo vse te naloge zahtevale največji napor in velika sredstva, če hočemo res doseči, da bo vpliv poplav, pozneje pa tudi suše postal nepomemben. To bo za velik del okraja pomenilo dvakrat oziroma štirikrat večji narodni dohodek. Seveda bodo narasli izdatki za vzdrževanje zgrajenih objektov, poiskati pa bo treba tudi najprimernejšo obliko vodnih skupnosti. Najdalekosežnejši izmed predlogov v tem smislu zajema vse Pomurje kot zemljepisni pojem v območju naše republike. Upoštevanja vreden je tudi predlog, da naj bi gradbeno dejavnost ločili od vodne skupnosti, vendar bodo morali prizadeti o njem več razpravljati.

VPRASANJE: Glede cestnih zvez je znano, da spada Pomurje, ki je sicer manj razvito območje v splošnem gospodarskem smislu, med območja z (Nadaljevanje na 2. strani)

V Ljutomeru novo poštno poslojpe

V nedeljo dopoldne je bila v Ljutomeru otvoritev novega poštnega poslojpe. Otvoritvi so prisostvovali poleg predstavnikov občine še direktor PTT Ljubljana Jože Gerbec, zvezni ljudski poslanec Ivan Kreft in podpredsednik OLO Joško Slavije.

Po krajšem nagovoru, ki ga je imel predsednik rezijskega odbora za gradnjo poštne poslojpe Ferdo Pihler, je spregovoril predsednik Ob OL Tone Truden in v krajšem nagovoru poudaril, da se je z otvoritvijo poštne poslojpe uresničila dolga želja Ljutomerčanov. Zahvalil se je za pomoč direktorja PTT, rezijskemu odboru in projektantu arhitektu Lovšetu. Upravnik ljutomerske pošte je za tem izročil direktorju PTT Ljubljana in predsedniku občinskega ljudskega odbora posebni plaketi.

Pred predajo novega poštnega poslojpa kolektivno ljutomerske pošte je govoril direktor PTT tov. Jože Gerbec.

Pri tem je poudaril, da vloga PTT velike napore za usposabljanje poštne, telegrafske in telefonske službe. To je bilo potrebno še predvsem zato, ker je bila zapuščina predvojne Jugos-

slavije v tem oziru zelo skromna.

Po osvoboditvi je bila mreža PTT zelo izpopolnjena, je dejal tov. Gerbec. Zgrajenih in drugače pridobljenih je bilo 39 poštih poslojnih prostorov. Ljutomersko poštno poslojpe je štirideseto po številu. Po vojni se je povečala celotna telegrafska mreža za 30%. Montirane so bile nove avtomatične centrale v Ljubljani, Celju, Kočevju, Kamniku itd. Prav te dni pa so pričeli z montažnimi deli avtomatske telefonske centrale v Trbovljah.

Tov. Gerbec je za tem dejal, da se je od leta 1939 povečalo število telefonskih naročnikov od 4.000 na 17.000. V prihodnjih letih pa predvideva direkcija PTT od 8 do 10 odstotno povečanje obsega prometnih storitev PTT. Po perspektivnem načrtu avtomatizacije telefonije predvideva direkcija PTT ureditev avtomatične telefonske centra-

le v Ptuj s končnimi centralami v Kidričevem in v Ormožu ter Središču s kapaciteto 1.980 priključkov. Prav tako je predvidena ureditev avtomatične centrale v Ljutomeru s končno centralo v Križevcih z 900 priključki, ureditev centrale v Radconu s končno centralo v Radconih s kapaciteto 700 priključkov, telefonsko centralo v Križevcih, pri Gradu, v Lendavi in v Beltinčih s skupno 1.500 telefonskimi naročniki. Razen tega predvidevajo še več medkrajevnih telefonskih zvez in kabiranje mestnih telefonskih omrežij.

Ob koncu je tov. Gerbec poudaril, da dajejo razgovori z zastopniki OLO Maribor, OLO Murska Sobota, občine Ptuj, Mežica in Dravograd upanje, da bo mogoče realizirati ta načrt v čim krajšem času.

Otvoritvene slovesnosti so se udeležili tudi člani kolektivov pošt z M. Sobote, Radgone, Maribora, Čakovca itd.

Opozarjamo naše bralce, da bomo v prihodnje objavili razgovor našega sodelavca z direktorjem PTT tov. Jožetom Gerbecem o avtomatizaciji TT službe v Pomurju.

Mir in sožitje

Ogromni uspehi znanosti in tehnike so v zadnjem času izraženi tudi v že uspešnih naporih, da bi človek osvojil vesirje. Američani napovedujejo za začetek novembra že tretjo izstrelitev trstopenjske rakete proti Luni. Tretja taka raketa bo poletela 350.000 kilometrov v prostor, med tem ko je druga dosegla le 126.000 kilometrov, nekako tretjino poti do Lune. Obenem napovedujejo tudi v Sovjetski zvezi izstrelitev podobne rakete, ki bo ponesla s seboj pol tone težak lunin satelit.

Velik pohod v vesirje se je začel lansko jesen, ko so izstrelili prve zemljine satelite v kroženje okrog Zemlje. Ti prvi koraki napovedujejo naslednje, še pomembnejše, triumfalne. Prodor človeka v vesirje je pomembnejši kot marsikateri njegov dosežani uspeh, toda le tedaj, če njegovo prizadevanje ne bo usmerjeno v uničevanje človeštva. Dosedanji dosežki znanosti in tehnike so, žal, še vedno na razpolago vojaškim zahtevam in sploh ves napredek človeštva je podrejen vojskam, ki porabijo toliko sredstev, kolikor bi jih porabili ljudje vsega sveta za svoje preživljanje.

Zanimivo je vedeti, da imajo Evropa, Sovjetska zveza in Severna Amerika, torej kontinenti in dežele, ki so razdelile svet na dva vojaška tabora, tri četrtine svetovne prehranske proizvodnje. Ob tem pa je še bolj pomemben podatek, da Azija, ki mora rediti polovico prebivalstva sveta, nima več kot 17% prehranskih proizvodov. Če bi oba bloka žrtvovala več-

jo vsoto sredstev, ki jih porabita za oboroževanje, bi bili milijoni ljudstev rešeni lakote in zaostalosti. To je torej hvaležna tema, o kateri je treba razpravljati in o tej temi razpravljajo mali narodi in tudi Jugoslavija v Organizaciji združenih narodov in tudi v drugih stekih.

Utemeljena je torej zahteva vse večih vlad, naj se veliki sporazumejo in prekinejo s poskusi z atomskim orožjem in da naj sploh čim bolj zmanjšajo svojo oboroževanje in s tem tudi obstoječo napetost v svetu. Ljudstvom je potrebno dati namesto baz in skladišč za orožje skladišča živil in kruha. Za ostalim državam je potrebno pomagati, da se gospodarsko okrepijo in bodo samostojne. Toda prav zato, ker nekatere sile v svetu ne želijo samostojnosti držav iz teh ali drugih vzrokov, jim sicer dajejo manjšo pomoč ali posojila, toda samo s pogojem, da se podrejuje njihovim željam in da podpro njihove težnje, kadar se o tem razpravlja v Organizaciji združenih narodov ali drugod.

Toda takšno politiko starih metod delitve sveta vse bolj zanika razvoj znanosti in tehnike in razvoj družbe. Vsak polet v vesirje širi obzorje človeštva in zahteva od človeka večje razumevanje za to, da je Zemlja pravzaprav majhen planet s človeštvom, ki ga lahko en sam zgreška sklep uniči. Od tod tudi izvira optimizem, da bodo vlade in politiki vse bolj zastopali koristi vseh ljudstev in razumevali naposled Zemljo kot nedeljivi svet, ki je potreben še znatnega napredka, ki ga lahko posredujejo mir in sožitje.

Koristen ukaz in nekoristen spor

Nedavno je de Gaulle odločno nastopil napram komitejem narodne rešitve, ki so se rodili v Alžiriji in povzročili v Franciji oficirski puč. Ukazal je, da morajo vsi članski zastopniki iz teh komitejev. S tem so bile prizadete visoke in vodilne osebnosti, kot generala Salan in Massu. Del prizadetih članov iz vrst častnikov je povzročil protestno napoved splošne stavke v Alžiru. Toda Salan se je volji de Gaulle podredil. Tako je stavka propadla kot posledica nesoglasja v komitejih narodne rešitve in vpliva Salana.

Sodijo, da je ta de Gaulleov ukrep znak nove politike v Alžiriji. To je lahko znak, da se bo prenesla borba za vojaškega na politično polje. Tako ocenjujejo tudi pobudo predsednika časne alžirske vlade Abasa za pogajanja brez predhodnega pogoja — neodvisnosti Alžirije. Na Abasovo stališče pa je lahko vplival tudi spor v Arabski ligi, ki se je končal po izpadu tunizijskega delegata na sestanku v Kairu, s prekinitvijo diplomatskih stikov med Tunizijo in Združenim arabsko republiko. Tuniziji namreč očitajo ZAR vmešavanje v notranje zadeve arabskih dežel. ZAR pa dolži

Tunizijo in zlasti predsednika Burgiba, da dela v interesu Zahoda in ruši enotnost arabskih dežel.

Abasu, ki nima med Tunizijo in ZAR, je položaj silno neprijeten. Neizpodbitno je, da je tak spor za arabski svet nekoristen in da lahko močno vpliva na razvoj alžirskega osvobodilnega gibanja, ki je v določeni pomembni fazi razvoja, saj smatrajo, da je ustanovitev časne alžirske vlade doslej najvažnejši akt alžirskega osvobodilnega gibanja.

Živahna dejavnost v Rimu

Zunanji ministri Italije, ZDA, Francije in Zahodne Nemčije so izkoristili svoj prihod v Rim na pogreb papeža Pija XII. tako, da so ob tej priložnosti razpravljali tudi o nekaterih, za zahodno državo zanimivih vprašanjih. Poleg položaja na Bliznjem in Daljnem vzhodu, menijo, da so govorniki tudi o ustanovitvi nekakšnega vrhovnega direktorija v Atlantski zvezi, v katerem bi bile ZDA, Velika Britanija in Francija.

Kvemoj znova pod ognjem

Po poročilih agencije Nova Kitajska, da so na Tajvanu izkoristili pomirljivo stališče LR Kitajske in da so kršili pogoje o prekinitvi ognja, kot tudi to, da so s svojim stališčem, na katerem vztrajajo, odklanjali mirovna pogajanja. K temu nadovezujejo tudi govore o napadu na celino, a ameriško ladjeve je zopet začelo spremljati tajvanske konvoje na Kvemoj in to tik pred prihodom ministra Dullesa na Formozo. To pomeni obenem kršitev teritorialnih voda LR Kitajske, poudarja agencija.

Vse to smatrajo v LR Kitajski za odkrito kršitev pogojev o začasnem prekinitvi ognja, ki bi trajala dva tedna od 12. oktobra dalje. K tem obdolžitvam pa pridajajo še kršitev značnega prostora LR Kitajske, ki se kljub nenehnim opozorilom še vedno ponavljajo.

Po poročilu tajvanskega obrambnega ministra, so Kitajske obalne baterije v ponedeljek popoldne ob 8.15 (po krajevnem času) prekinile premirje in zopet začele z obstreljevanjem Kvemoja. Tajvanske baterije so na napad odgovorile.

Nesreča TU-104 - 65 mrtvih

Moskovski radio je sporočil, da se je v soboto ponesrečilo sovjetsko reaktivno potniško letalo na poti iz Pekinga v Moskvo. Omenjeno reaktivno letalo je tipa »Tupolev-104« in lahko hkrati prevozi 70 potnikov in 5 članov posadke. Vsi potniki in posadka s tega potovanja so mrtvi. Vzroki nesreče še niso razjasnjeni. Podobne nesreče so doživela tudi Britanska reaktivna potniška letala, ko so jih prvič preizkušali v rednem prometu.

Francoska policija je aretirala 12 duhovnov

Pariska policija je aretirala v katoliškem samostanu Prado 12 duhovnov, ki so sodelovali v Alžiriji, ki jih je policija preganjala zaradi diverzantske aktivnosti. Finančna sredstva, s katerimi ta samostan razpolaga (števila gre v milijone), so zbrana med alžirskim prebivalstvom Pariza za upor. Prado je katoliška dobrodela ustanova, ustanovljena pred 100 leti. Zadnja leta je bila zatočišče brezposelnih in onemoglih Alžircem. Opat Karieron, ki je dolgo bival v Alžiriji, se je povezal z osvobodilnim gibanjem te dežele. Aretaciji se je izognil z begom.

Zadovoljiva rešitev - naša skupna naloga

(Nadaljevanje s 1. strani)
razvijajo cestno mrežo, vendar z manjšo obremenitvijo. Kako kaže glede prometne povezave v prihodnje?

ODGOVOR: Danes je v Pomurju na površini 400 ha nekaj čez 2 km cest vseh kategorij, kar je vsekakor mnogo. Od

tega je 0,5 km na 100 ha zveznih in republiških cest oz. cest okrajnega pomena. To bi bilo sicer v redu, vendar smo šele letos dobili prve krpe asfalta. Tega cestišča izven strnjenegega naselja in to 1 km na cesti Sobotič-Maribor, na desnem bregu pa najbrž zaradi enako-

pravnosti 80 m (!) pri Veržeju. Tega cestišča ne kaže primerjati na 100 ha, ker bi ga morda pršlo nekaj milimetrov. To podpiram zaradi tega, ker smatram, da je že zadnji čas, da dobi tudi naš okraj nekaj brezprašnih cest. Toda čim se je pojavila možnost, da zgradimo v

pridolnih leših in to pot zares nekaj boljše povezavo v Maribor in pozneje tudi v Ljubljano, smo se namno morali spoprjeti z resničnostjo, da niti ena obstoječa cesta ne odgovarja vsem pogojem. Tu so objektivna dejstva, ki jih ne moremo prezreti — in sicer bo tekel največji promet iz Pomurja v smeri Maribora in v smeri centralne prometne žile Maribor-Ljubljana, katere najbližja točka je nekje pri Slov. Bistrici. Kot pravi predlog o modernizaciji cest med Muro in Dravo je razen povezave lokalnega pomena in povezave z Mariborom nujno potrebno povezati to vprašanje tudi s prehodom preko Drave, ki je lokaliziran v Mariboru in Puju.

Opozorjamo bralece, da bomo objavili nadaljevanje razgovora s podpredsednikom OLO tov. Joškom Slavičem o cestnih zvezah Pomurja in njegove odgovore na nekatera druga aktualna vprašanja zaradi tehničnih razlogov v prihodnji številki!

SZDL sicer izvedel, tega pa n mogoče trditi za osnovne organizacije SZDL v omenjeni občini.

Prihodnjo soboto bo v M. Soboti seja OO SZDL, na kateri bodo prav tako razpravljali o pripravah na volitve v združne svete.

PRED VOLITVAMI V ZADRUŽNE SVETE SPLOŠNA AKTIVNOST

V RADGONSKI OBCINI SO ŽE PRIDOBILI 137 NOVIH ZADRUŽNIKOV — USEPEHE GLEDE PRIDOBIVANJA ZADRUŽNIKOV ZABELEŽILI TUDI V LJUTOMERSKI IN BELTINSKI OBCINI

Vsi občinski odbori SZDL so imeli konec septembra in v začetku oktobra razširjene seje, na katerih so razpravljali o političnih pripravah za volitve združnih svetov. Kot glavne naloge v pripravah za te volitve so predvideli predvsem politično tolnačenje pomena združnih svetov, kar je potrebno še predvsem zaradi pomena združnih svetov o splošnem razvoju združništva. V zvezi s tem so na vseh razširjenih sejah odborov SZDL poudarjali, da naj bodo izvoljeni v združne svete ljudje, ki razumejo našo združno politiko.

V zvezi s temi nalogami so postali tako občinski odbori SZDL kot vsake organizacije Socialistične zveze dokaj aktivne, predvsem še zato, ker se je pričela sočasno s pripravami na volitve združnih svetov tudi akcija za jesensko setev pšenice v sodelovanju s kmetijskimi združenji. V tej setveni akciji se je med drugim tudi pokazalo, kateri združniki kažejo dovolj zanimanja za splošno združno problematiko, saj niso bili redki primeri, da so odklanjali pogodbeno sodelovanje s

kmetijsko zadrugo celo član upravnih odborov KZ in občinski ljudskih odborov. Uspehi in neuspehi glede pogodbenega sodelovanja bodo torej služili občinskim odborom SZDL kot politična orientacija pred volitvami v združne svete.

Ena izmed glavnih nalog pred volitvami združnih svetov je tudi pridobivanje novih članov KZ. Glede tega so najboljšo občino Radgona, Ljutomer in Beltinci. V radgonski občini so do nedavna pridobili v članstvo zadrug 137 novih oziroma družinskih članov; v KZ Radgona

50, v KZ Radenci 22, v KZ Apače 28 in v Negov. 47. Seveda ta akcija še ni zaključena.

Dobri uspeh so dosegli tudi v KZ Koblje, kjer so pridobili v zadnjem času v članstvo KZ 37 mladincev in 27 žena. V predvolilnem obdobju je bilo ustanovljenih tudi več aktivov mladih združnikov. Aktivni so bili ustanovljeni v Petrovcih, Saloveh, Radenci, Stročji vasi in Krževeh pri Ljutomeru. Tako je sedaj v vsem okraju 22 aktivov mladih združnikov, v članstvu kmetijskih zadrug pa 400 mladincev in mladink.

Aktivnost glede na priprave volitve v združne svete je mogoče prisoditi vsem občinam razen Lendavi. Glavne priprave za volitve je občinski odbor

SEME ŽE KLIJE

Kot kažejo podatki KPZ, so v Pomurju posejali že okrog 80 odst. zemlje, določene za pridelovalno sodelovanje pri pšenici italijanskih sort in domačinki U1. Setev poteka v glavnem normalno in brez večjih zastojev, rizen slabša vremena, ki je v zadnjih dneh precej zavrla delo na polju.

V ljutomerskem okolišu, kjer so posejali že okrog 85 odst. dogovorjene zemlje, so kmetovalci zadovoljni s kakovostjo opravljenih setvenih del (globokoga oranja in podrahljanja zemlje). Za letošnjo jesensko

setev so zadruge nabavile še 4 nove traktorje, kar jim je omogočilo, da so že letos opravili 95 odst. setvenih del s kmetijskimi stroji. Pomoč KZ s strojnimi storitvami pri jesenski setvi je spodbudila celo nekater

kmetovalce, ki so ob sklepanju pogodb stali ob strani, da so se začeli zanimati za pridelovalno sodelovanje. V okolišu lendavske KPZ so imeli največ težav s traktorji, ki so jih nabavili pred kratkim, pa niso z njimi dobili potrebnih plugov. Pomagali so si tako, da je domače KG posodilo mostjanski zadrugi plug in sejalnico, traktorist tega posestva pa se je več dni mudil tudi v koblijski zadrugi in tam pomagal traktoristu, da je čimprej obvladal strojna dela pri jesenski setvi. V Lendavi namreč ugotavljajo, da traktoristi še preslabo obvladajo kmetijska dela, ker so bili doslej preveč zaposleni s prevozništvom. Setveni načrt so tod izpolnili 80 odst. V radgonskem okolišu, kjer bodo posejali skupno 250 ha zemlje s pšenico visokorodnih sort, so doslej izpolnili 70 odst. setvenega načrta, a precej zemlje že imajo zorane, vendar je ne morejo zasejati zaradi slabega vremena. Najdlje pri setvi je radenska zadruga, ki še mora zasejati 10 odst. zemlje. Setev dobro napreduje tudi v soboški okolici; doslej so že posejali okrog 80 odst. za kooperacijo predvidene zemlje. Zasejali pa bi je že več, če ne bi nagajalo vreme, ki je zavrla zaključna dela zlasti v okolišu KZ Čepinca.

Če bo vreme količkaj ugodno, bo v Pomurju zaključena setev pšenice italijanskih in domačih kakovostnih sort že ta teden.

ZVEZNA LJUDSKA SKUPŠČINA SE BO SESTALA 27. TEGA MESECA

Predsednik Zvezne ljudske skupščine, Peter Stambolič, je sklical Zvezno ljudsko skupščino za dne 27. t.m. V obsevnem dnevnem redu, ki ga predvidevajo po živahni delavnosti skupščinskih odborov, bo prva točka dnevnega reda vsekakor poročilo podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Mijalka Todoroviča o gibanju gospodarstva v prvih osmih mesecih letošnjega leta.

OB ZAKLJUČKU POLLETNIH OBČNIH ZBOROV KZ V POMURJU UGODNI ZNAKI KREPITVE GOSPODARSKE OSNOVE

KLJUB IZLOČITVI TRGOVIN IN DRUGIH NEGOSPODARSKIH OBRATOV ENKRAT VEČ SREDSTEV V ZADRUŽNIH SKLADIH — ZADRUŽNIKI ZAHTEVAJO VEČ KMETIJSKE MEHANIZACIJE — ŽE LETOS V POMURJU 172 TRAKTORJEV ALI TRIJE DO STIRJE STROJI NA ENO ZADRUGO — MI MO MNOŽICNEGA VKLJUČEVANJA ŽENA IN MLADIH PRIDELOVALCEV V KZ TUDI SKRIB ZA IZBOLJŠANJE VSEBINE DELA Z NJIMI

Polletni občni zbori KZ so pri kraju; v lendavski, soboški, martjanski, cankovski in šalovski občini bodo do nedelje imeli še zadnje občne zbornice, ki so jih morali drugič sklicati zaradi prvotno prepelje udeležbe članov, medtem ko so v drugih občinskih zborih že končani. Udeležba združnikov na teh zborih je bila slabša, kot je sicer na rednih letnih zborih, toda ne zaradi manjšega zanimanja za združno problematiko in gospodarjenje KZ, marveč predvsem zaradi najnih jesenskih del, ki jih kmečki ljudje opravljajo večkrat tudi v nedeljskem času, da jih ne bi prehitela zima.

Razprave na letošnjih zborih je odlikovala dokajšnja živahnost, ki jo je tudi narekovala izredna pomembnost vprašanj, o katerih morajo izreči dokončno besedo združniki — kmečki proizvajalci.

Najbolj očito je, kot menijo na okrajni združni zvezi, spoznanje kmečkih ljudi, kako nujno potrebna in koristna je bila ločitev trgovin in negospodarskih obratov od kmetijskih zadrug, da se bodo sedaj lahko te gospodarske organizacije do popolnosti posvetile svoji osnovni vlogi nositelja in glavnega kmetijske proizvodnje na podeželju.

Tudi nekateri podatki kažejo, da kmetijske zadruge niso prav nič izgubile z uveljavitvijo teh ukrepov, marveč celo pridobile. V lamskem prvem polletju je znašal njihov promet (skupno s trgovino in ostalim negospodarskim delovanjem) 1 milijardo 542 milijonov din, letos v enakem časovnem obdobju pa se je ta promet (brez trgovine in podobnega) zmanjšal samo za nekaj nad 160 milijonov din (1 milijarda 380 milijonov din), kar pa ni izključno veljavno merilo, kajti važno je predvsem, kako se krepijo skladi pri KZ. Ta krepitev skladov pa je letos občutno ugodnejša kot lani: 14 milijonov 107 tisoč din v primerjavi z 9 milijoni 100 tisoč din v namenskih investicijskih skladih in 6 milijonov 471 tisoč din proti 217 tisoč din v skladih, s katerimi zadruge razpolagajo samostojno.

Že samo te številke prepričljivo povedo, da se je z začetnim prerazčrtanjem KZ iz splošno pospeševalnih v gospodarsko-proizvodne organizacije pričela izdatno krepiti tudi njihova gospodarska osnova, kar

je pravzaprav tudi pričakovana posledica v zadnjem času uveljavljenih ukrepov v kmetijskem združništvu.

Izredno pozitivno oceno zasluži tudi prizadevanje združnikov, ki so letos na zborih že dokaj odločno dajali prednost nabavljanju kmetijskih strojev in naprav, kar je tudi rezultat vse očitnejšega prepričanja, da kmetijska zadruga brez zadostne mehanizacije ne more pomeniti mnogo. V Čepincih že imajo dva traktorja, toda združniki so sklenili, da bodo kupili še tretjega. Tudi v prekmur-

skih Berkoveh bodo letos nabavili še dva traktorja, čeprav že imajo dva. Pri Negovi si bodo poleg novega traktorja omislili še mlaticnico.

Letos smo v Pomurju nabavili že 24 najsoodnejših traktorjev, 18 traktorjev imajo še naročenih in čakajo na njihovo dobavo, v načrtu pa je, da bodo pomurske kmetijske zadruge in poslovne zveze kupile v tem letu še 40 traktorjev. Tako se bo sedanjih 114 traktorjem do konca leta pridvomala pridružilo še 58 novih vrstnikov. Če upoštevamo, da bo v tem velikem številu pridelovalnih »pomolnikov« domala polovica najsoodnejših traktorjev »Ferguson«, ki se v naših pridelovalnih razmerah prav dobro obnesejo, potem lahko že sedaj računamo na slo, ki bo ob skrbnem upravljanju in gospodarjenju lahko odločno vplivala (Nadaljevanje na 6. strani)

Kdor štedi in vlaga sebi in drugim pomaga!

Starši!

Hranilnik je veselje vaših otrok, nabavite ga pri

ZADRUŽNI HRANILNICI IN POSOJILNICI v Murski Soboti

ali najbližji KMETIJSKI ZADRUGI

Dve jeseni — ena izkušnja

Kakor so ugotovili tudi na nedavni seji Sveta za blagovni promet OLO Murska Sobota, je bilo v letošnji odskupni sezoni največ problemov zaradi rekordnega pridelka sadja, predvsem jabolk. Po podatkih predsednika Okrajne trgovinske zbornice tov. Franca Ficka s te seje smo odkupili do konca minulega tedna v Pomurju okrog 1000 vagonov jabolk.

Dalje kažejo razmere na trgu, da si nobene bojzani, da ne bi mogli vseh količin jabolk prodati — razen industrijskih sort. Doslej odkupljene količine tudi kažejo, da bo mnogo več odkupljenih jabolk, kakor smo predvidevali.

Kjer pri odkupu upoštevajo v zvezem merilu dogovorjene cene za posamezne sorte jabolk, tam proizvajalci uvidijo, da dobijo za boljše jabolka tudi večji izkupiček. Kakor v začetku odkupa, so še tudi danes težave pri odpremi jabolk zaradi va-

gospodarjenju v kmetijstvu, razume se, z ustreznimi vzgojno-usmerjevalnimi ukrepi, uveljavljanju na področju domače obrti, upravljanju svoje organizacije itd. Skratka: Kar se bo Janezek naučil, to bo Janez pozneje tudi znal!

Tudi v domačih razmerah je mnogo možnosti za uspešno delovanje »družin mladih zadružnikov« pri pionirskih odredih, saj doslej takorekoč nismo poznali pravega organiziranega usmerjanja šolskih otrok na tem področju. Poglejmo samo naše šolske vrtove! Marsikje so še opuščeni ali pa slabo obdelani, čeprav bi lahko bili ti vrtovi vzgled vsej okolici, kar so ponekod že, posebno še tam, kjer učitelji vidijo dlje kot samo do šolskega praga. Zakaj na primer ne bi v šolskem vrtu uredili male drevesnice, v kateri bi se otroci učili cepiti sadno drevje in drugih sadjarskih veščin — seveda pod ustreznim strokovnim vodstvom. V teh vrtovih bi tudi lahko delali zanimive poskuse, kako se na pr. obnese jagodičevje, črna ribizelja in druge iskane rastline, ki lahko gredo v lep denar in tudi prinašajo ustrezno zaposlitev za pridne roke. Na šolskih gredah bi pridelovali sočivje in zelenjavo za potrebe šolskih kuhinj, s čimer bi se lahko izognili marsikateri gmotni težavi in hkrati navajali šolsko dečo k pridelovanju zelenjave v domačih vrtovih in uporabljanju vitaminske hrane v kmečki prehrani. Morda se bo marsikje dalo obvezno združiti tudi s koristnim: šolsko ručno delo s pridelovanjem zelenjave v domačih vrtovih in uporabljanju vitaminske hrane v kmečki prehrani. Morda se bo marsikje dalo obvezno združiti tudi s koristnim: šolsko ručno delo s pridelovanjem zelenjave v domačih vrtovih in uporabljanju vitaminske hrane v kmečki prehrani.

Dodati moramo, da so precejšnje količine sadja namenili tudi za predelavo — pulpiranje. Poslovna zveza v Soboti je pulpirala 140 vagonov sadja v svojih bazenih in ima tudi že zaključene s podjetjem »Izolac-

„Družine mladih zadružnikov“ Še večja kontrola cen

V BAKOVCIH ŽE USPEŠEN ZAČETEK

Pri pionirskem odredu na šoli v Bakovcih pri Murski Soboti že eno leto uspešno deluje »družina mladih zadružnikov«. Pionirji in pionirke iz tega interesnega krožka so pod vodstvom upravitelja D. Beloglavca vzorno uredili grede na šolskem vrtu, posadili na nje iskane rože in druge rastline, ki so se prav dobro obnesle, tako da so lahko mali vrtnarji prenesli že marsikatero dobro izkušnjo v vrtove na svojih domačijah, mimo tega pa so si s prodajo pridelka pridobili tudi nekaj sredstev. »Družina mladih zadružnikov« v Bakovcih je, vsaj kolikor je doslej znano, prva tovrstna že delujoča organizacija pionirjev — malih pridelovalcev — v naši pokrajini.

Karel Jakob: MLAČEV

»Družine mladih zadružnikov« naj bi že v bližnji prihodnosti začele delovati kot posebni interesni krožki pri vseh pionirskih odredih v Pomurju. Te družine bodo v naših specifičnih razmerah tisto, kar so takojimenovalne šolske zadruge v so-

sednji Hrvaški. Znano pa je, da so se šolske zadruge v drugih republikah že prav dobro obnesle kot uspešna oblika povezovanja šolskih otrok v interesne kroge, ki jim je glavni smoter, da že od mladih nog navajajo šolsko dečo k naprednemu

ZANIMIVA RAZSTAVA v Križevcih pri Ljutomeru

Žene zadružnice so priredile preteklo nedeljo zanimivo razstavo sadnih sokov in marmelade. V prostorih zadružnega doma Križevci so razstavile vrsto sokov, ki so jih naredile s sokovnikom.

Križevske zadružnice imajo 6 sokovnikov, enega je kupila kmetijska zadruha, ostale pa zadružnice. Vse priprave za razstavo je vodila Ana Šiskova iz Vučje vasi, pomagale pa so ji Cvetka Žuničeva in ostale zadružnice kmetijske zadruge Križevci pri Ljutomeru.

Razstavo si je ogledalo veliko ljudi, med drugimi tudi zvezni poslanec Ivan Kreft, sekretar občinskega komiteja ZKS Aleksander Pirher in predsednik obč. LO Tone Truden.

Zvečer so priredile zadružnice veselico. Čisti dobček bodo namenile za ureditev posebnega prostora v zadružnem domu za potrebe žena zadružnic.

BELEŽKA

govov in embalaže. Obojega namreč primanjkuje. Čeprav so kmetijske zadruge bile pravočasno opozorjene na to, naj se pripravijo in si oskrbijo potrebno embalažo, večina zadrug tega ni naredila. Res je dalje, da so v Pomurju kmetije pokrtili precej sadja živini, precej pa so ga namenili tudi za žganjekuho. Znano je, da delajo žganjekuho v Pomurju soč in dan. Vsi koili za žganjekuho so prišli v promet in na dan. Iz nekaterih vasi poročajo, da je povpraševanje za kotle tolikšno, da so manj potrebni »kuharji« žganja včasih zanje fizično spoprimejo. Vse to pa nam priča, da bo tudi industrijsko sadje, ki ga ne bo moč prodati, koristno uporabljeno.

Dodati moramo, da so precejšnje količine sadja namenili tudi za predelavo — pulpiranje. Poslovna zveza v Soboti je pulpirala 140 vagonov sadja v svojih bazenih in ima tudi že zaključene s podjetjem »Izolac-

RADGONSKA SVOBODA NA PRAGU LEPSIH DNI?

Odprta vrata našemu delavcu

Na letnem občnem zboru DPD Svobode iz Gornje Radgone so med drugim ugotovili, da je bilo delo tega društva v letošnjem letu dokaj skromno. Najbolj uspešna je bila knjižnica, ki je izposodila 2565 knjig, tako da je prebral vsak bralec povprečno okrog 16 knjig. Najbolj pridni bralec so bili radgonski šolarji. Kljub raznim težavam (knjižnica se je morala štirikrat seliti), je ta zvrst radgonskega kulturnega prizadevanja izpolnila svojo nalogo.

Med ostalimi sekcijami je dramska dala na oder »Komedijo o komediji«, nato pa je njena dejavnost zamrla. Kaže, da se bo morala dramska sekcija opreti na mlade sile, na sile našega delavca, kateremu je Svoboda v največji meri tudi namenjena.

In kdo je kriv, da je prenehala delati pevska sekcija, ki je bila nekoč kaj marljiva? Vsega naj bi bil kriv prevodnja in je tako opravičilo najbolj poceni. Tu pa so še pevcji, ki niso prihajali redno k pevskim vtiom, ali pa so vaje zamujali. Kaže, da je krivda skupna in upamo lahko, da bodo tako pevcji kot prevodnja v prihodnje zamujeno popravili.

Lutkarska sekcija je pripravila za otroke eno predstavo, kar je za prvo silo dovolj. Vendar lutkarji obličujejo, da bo letos predstav več. V izobraževalnem delu so bila tri predavanja in ena debata večer. Tov. Stoparičeva, ki je vodila to sekcijo, se je trudila in nič ne moremo misliti, da je bila premalo prizadeta. Res pa je, da marsikoga bolj m'kajo predstave v radgonkem kinu kot predavanja.

Vsekakor bo moralo biti v prihodnje težje delo radgonske Svobode na izobraževanju našega delovnega človeka. Pravilno je povedal na občnem zboru tov. Zadravec, da bo morala Svoboda sodelovati tudi pri izbiri filmov v radgonkem kinu in naj kine ne bo samo vir dohodkov. Postati mora močno vzorno sredstvo, posebno za tisto mladino, za katero so se zaprla šolska vrata.

Radgonska Svoboda stane ogromno denarja, saj je bilo dohodkov milijon in četrti — največ je prispevala društvu občina — toda kaj so imeli Radgončani od tega denarja? Oder je zeval vse leto prazen, če odštejemo »Komedijo o komediji«. Na proslavah so peh pionirji radgonske osnovne šole, za katere se Radgončani ne menijo dovolj, čeprav se je nanje

osredotočila malone vsa radgonska kultura.

Pozdraviti kaže sklep občnega zbora, da bo treba izvajati sklepe kongresa Svobod v Mariboru in široko odpreti vrata našemu delavcu ter mu napraviti naš kulturni dom topel in prijazen. Zaživeti mora spet pevski zbor, saj bi ga Radgončani že

radi slišali; pomladiti je treba dramsko družino z mladimi silami, ki jih zmore samo naš delovni človek. Navzlic nekaterim neugodnim ugotovitvam je občni zbor uspel, saj smo videli v lepo napolnjeni dvorani mlade ljudi, ki jamčijo lepše dni radgonski Svobodi.

-ar

Jutri se bo srečal z Abrahamom

Karel Jakob - naš umetnik

V Pomurju smo že večkrat gledali razstave akademskega slikarja — umetnika Karla Jakoba. Njegovi značilni motivi so motivi iz Prekmurja: mlina na Muri, vaška dilka, preprosto kmečko življenje... Palela Karla Jakoba je vedra, svetla; izražajoča ustavljenost. Njegov razvoj pa je privedel do drugačnih tehničnih načinov slikanja in nomeni za nas in za vsakega ljubitelja njegove umetnosti pravo razodetje. Marsikdo je že večkrat poudaril, da bi rad videl, kaj vse bo razstavil v Jakopčevem paviljonu v Ljubljani.

ROJEN V LIPOVCIH

pri Murski Soboti je Karel Jakob Prekmurec in je ohranil v umetnosti vse, kar je značilno za Prekmurje. Živi v Ljubljani, toda v letih po osvoboditvi je živel in slikal v Murski Soboti,

Karel Jakob: DOKLEŽOVJE

kjer je bil profesor risanja na gimnaziji, kjer je že pred vojno nastopil to službo. Leta 1938 se je že predstavil javnosti s svojo prvo samostojno razstavo.

Njegov prav: razvoj in prav pomembno delo se je začelo šele po drugi svetovni vojni. Ta-

ko sam pove, če ga vprašate, in je zadovoljen s tem. Po osvoboditvi je ustvaril že veliko del, ki bi zadostovala tudi za tri samostojne razstave. Njegova ustvarjalnost se najbolje izžvlja v naravi, toda prav rad una tudi portrete. Kopiral je tudi freske v Suhu pri Skofji Loki. Bil je tudi vodja skupine kopistov v Turnišču. In prav te kopije so bile razstavljene tudi v Parizu na razstavi jugoslovanske srednjeveške umetnosti.

Toda razen tega je Karel Jakob znan tudi kot vodja risarske šole »Ivan Robc«. Kot tak je mnogo pomenil našemu mlademu naraščanju s svojim znanjem in izkušnjami.

NIČ ROZNATEGA

ni bilo v življenju Karla Jakoba, kot tudi ne v življenju večine naših naprednih študentov, ki izhajajo iz prekmurskega

Karel Jakob: Vaška cesta v M. Crncih

sumostojnega mišljenja. Tudi Karel Jakob je že zgodaj dozorel v delu in siromaštvu.

Osnovno šolo je končal v Lipovcih. Mešlansko šolo je obiskoval v Murski Soboti. Ze tu je pokazal velik slikarski talent. Na šolskih razstavah risb je vzbudil takšno zanimanje, da so njegove risbe že takrat kupovali. Karel Jakob je hotel že kar iz mešlanske šole v Akademijo za upodabljanje umetnosti, toda znanci so mu to odsvetovali. Vpsal se je torej na gradbeni oddelček Srednje tehnične šole v Ljubljani. Šolal se je in prežvljal s prodajo svojih slik.

Težavno življenje, ki ga je usmerjal Karel Jakob v umetnost — trenutno na Akademijo in s tem posredno do svojega umetniškega izraza. Končno je dovršil študij na Gradbenem oddelku, napravil veliko maturo in se vpisal na Akademijo v Zagrebu. Tam sta mu bila profesorja Babčič in Tartaglia. Leta 1936 je tudi ta študij končal. Postal je profesor risanja na gimnaziji, toda kmalu je nastala druga svetovna vojna. Karla Jakoba so najprej zaprli Mad-

zari, potem pa je moral v nemška koncentracijska taborišča. Karel Jakob je preživel tudi vojno, med tem ko je kihar Kihar, s katerim je on razstavljal, podlegel razmeram v taborišču.

TAKSEN JE SKROMNI UMETNIK

Karel Jakob, katerega dela doživljamo vedno znova na njegovih razstavah, ki so zelo čisto v Prekmurju ob različnih praznikih, slednja ob pedesetletnici književnika Mška Kranjca, ki je eden izmed njegovih sočincev. Leta 1933 je razstavljal v Mali galeriji in v Umetniški zadrugi v Ljubljani, a letos v Jakopčevem paviljonu. V njegovem življenju kot v njegovih delih ni velikih problemov, v njih je čista preprostost, o kateri pravijo njegovi recenzenti, da je v bistvu ljubezen. Toda če ni bilo v življenju Karla Jakoba velikih problemov, pa so bile zato velike težave, ki jih pa dandanes že lahko uvrščata naš umetnik v preteklost.

(Nadaljevanje s 1. strani) prav opažajo, da se je stanje v zadrukah zelo zboljšalo.

Glede ostalih potrebnih ukrepov je svet obravnaval cene peke kruha in ugotovil, da znašajo maksimalni stroški za peko kg kruha, ki jih ne sme preokračati nobena pekarna, 11,40 d.n. To pomeni, da cena enotnemu kruhu v prodaji ne sme preokračati 50 d.n. Izjemoma dovoljuje svet zvišanje omenjenih stroškov za 1 d.n. pri kg zaradi dražje moke (prevoz). Iz tega sledi, da v glavnih središčih, kjer so mlinci, cena kruha ne bo višja, pri belem kruhu pa se mora celo znižati.

POTREBNA POMOČ VSEH DRŽAVLJANOV

Med ukrepi, ki jih je svet sprejel kot obvezno navodilo občinskim ljudskim odborom, v tej predvsem omeniti napolnilo, katere vrste predmetov in storitev so označene kot življenjsko važne. Zanje bodo občinski ljudski odbori predpisali cene ali jih evidencialni. Po pravilu morajo ostati cene predmetov, ki služijo za osebno rabo in potrošnio, na ravni 30. septembra. Tu kaže tudi omeniti revizije cen proizvodnih storitev; oblačilne stroke, uslug za gospodinjstva in uslug brivsko-frizerske stroke. ObLO so s 15. oktobrom uvedli evidenco, po kateri morajo vsa podjetja prijavljati spremembe cen in dobiti soglasje za vsako zvišanje. Tržni inšpektorati ObLO morajo sproti prijavljati in kaznovati prestopke.

Svet za blagovni promet OLO Murska Sobota sodi, da bodo ti ukrepi uspešni, če bodo pristojnim organom nudili pomoč vsi državljani s tem, da bodo opazovali na vse pomanjkljivosti, prekrške in napake. Ze doslej so zabeležili težnje po zviševanju cen, na primer pri Gradu, kjer so podražili trgovci sol od 36 na 41 din, v Lendavi so podražili kruh za 4 din (tudi pri Gradu za 4 din), v Petrovcih so podražili kavni nedomestek itd., dokler niso pristojni občinski ljudski odbori podvzeli ustrezne ukrepe za ponovno znižanje na prejšnjo raven.

B. S.

S KOLESI OD TIŠINE DO VELIKE POLANE IN NAZAJ

Pred kratkim smo proslavljali 50-letnico našega prekmurskega pisatelja Mška Kranjca. Mnogo o njem in njegovem pisateljevanju smo brali v časopisih. Tudi v šoli smo slišali mnogo o njem in njegovem življenju. Zato je v naših sredih vzplamtel želja, da bi ga obiskali.

Na pot smo se odpravili s kolesi in si med potjo ogledali vasi Krog, Bakovce. Dokležovje, Izakovec ter razgovorjali o življenju naših prekmurskih ljudi. V vasi Gančani smo se ustavili, kajti v njej je spomenik narodnega heroja Stefana Kovača. Ob njegovem spomeniku smo se spomnili tudi vseh padlih, ki so žrtvovali svoja življenja za našo svobodo. Iz Gančan smo krenili naprej skozi Beltince, Lipo in Gomilce in naposled prispeli v Veliko Polano.

Pred šolo nas je ravnatelj polanske gimnazije seznanil z zgodovino in nastankom Polane. Od tod smo nadaljevali pot k malemu mlinu, ki stoji ob gozdu. V tem samotnem kraju so se sestajali naši partizani za naša borba. Nato smo si ogledali še spomenik vseh padlih žrtev Prekmurja.

Končno smo krenili proti hiši našega pisatelja. Zagledali smo ga na dvorščicu. Izrazil je se s sinčkom. Ko je Mško Kranjec stobil v krov med nas, nam je vtrpetalo srce. Med potjo smo imeli pripravljene kopice vprašanj, s katerimi smo hoteli občutiti pisatelja, toda iz radosti, da ga vidimo, naša vprašanja niso bila spoštevana. Bili smo veseli, da ga lahko s občudovanjem vidimo. Mili smo, da je pred nam človek, s katerim ne smemo in ne znamo govoriti. Toda pred nami je bil preprost in zelo prijazen mož. Ob slovesu nam je Mško Kranjec povedal, da nam bo še mnogo pisal.

Nato smo se zadovoljni vračali skozi Brezovico in Nedelico, kjer smo se ustavili ob grobu heroja Stefana Kovača. Domov smo se vrnili skozi Sobotu.

Napisele:

Jožica Snajder,
Anica Hrvat in
Majda Kos

Indonezija je republika na jugovzhodu Azije. V resnici je to država na otokih. Največji so veliki otoki: Java, Sumatra, Celebes in večji del Bornea. Razen teh je še niz manjših otokov, Malih Sundskih otokov in Molukov. Osrednji teritorij Indonezije pa je vsekakor Java, otok, na katerem živi okrog 50 milijonov ljudi, medtem ko živi na vseh ostalih skoraj 50 milijonov prebivalcev Indonezije. Na skupni površini teh otokov, ki merijo podoben milijon kvadratnih metrov, je veliko ugaslih, pa tudi delujočih vulkanov. Podnebje je tamkaj vroče in deževno in zato je mnogo neprehodnih pragov. Kar je poljedelstva, je skoraj vsa na Javi in Sumatri: sladkorni trs, riž, čaj, kakao, tobak, kavčuk itd.

Nepregledno bogastvo ima Indonezija, toda Indonezija je bila še pred devetimi leti kolonija. Kolonizatorji so bili Nizozemci. Po približno tridesetih vstajah so 1945. leta začeli zadnje vstajo, ki jim je po štirih letih borbe prinesla samostojnost, toda tudi velike težave. Nizozemski kolonizatorji namreč niso ničesar storili za izobraževanje domačinov. Indoneziji niso bili tehniški in industrijski kmetijstvu svoje dežele. Na plantajah, naftnih poljih in drugod so vse upravljali Nizozemci. Tudi v gospodarski in politični upravi so bili samo Nizozemci. Na stotinah ladij, ki so vzdrževale zvezo med otoki, so bili kapetani samo Nizozemci. Indoneziji so morali začeti gospodariti in voditi svojo državo takorekoč kot samouki.

Do leta 1945 so imeli, na primer, kolonizatorji v svojih rokah 99% indonezijskega izvosa sladkorja, 94% kokosove moke, 95% tobaka, 82% čaja itd. Indonezija je torej država kot vse, ki so doživljale kolonialno usodo: z nedokonciranim kapitalizmom, ki so ga zgradili na na pol porušnem feudalizmu preteklosti. S tem nedokonciranim kapitalizmom se borijo socialistične sile, ki iščejo deželni obliki, ki bi ljudstvu najbolj ustrezale. Ze osnova vstaje je bila torej različna od drugih vstaj v svetu. Proti kolonizatorjem so se uprli vsi sloji indonezijskega prebivalstva — od kmetov do buržoazije. Domači industrialci so seveda želeli to, da bi kolonizatorje pregnali in sami zavzeli njihove položaje ter v svojih rokah koplili kapital. Delavci in intelektualci pa so pričakovali od osvoboditve predvsem blaginjo in enakost.

Ze samo to dejstvo nakazuje vzroke trenj, ki nastajajo v vseh deželah potem, ko se otresejo kolonizatorjev. Od tud izvirajo tudi večji in manjši spopadi. V Indoneziji je na primer prišlo februarja do oboroženega upora, ki so ga podpirali iz tujine z upanjem, da bodo zrušili sedanjo oblast, ki je nasprotna kapitalističnemu sistemu Zahoda. Brez dvoma pa gojijo svoje upe do vpliva na Indonezijo tudi v vzhodnem bloku. Kot v Indoneziji tako tudi v drugih deželah, ki so bile do nedavnega kolonije, pa tudi v tistih, ki pričakujejo, da se bodo vsak čas otresele kolonizatorjev, je nekakšno vrenje, ki zamegljuje prave oblike držav in prav s tem je dana možnost vplivanja s te ali one strani.

Vsemu temu vrenju v Indoneziji dajejo svoj pečat še razmere vsakdanjega življenja, resničnost, ki se le težko ujema z velikimi načrti in hotenji, ker je vsem velikim željam breme. 50 milijonov ljudi na Javi je nekaj, kar zahteva skrb zase. Na tem velikem otoku prebivalstvo narasta, a kmetije, ki so itak že majhne, se še drobijo. Java ima 0,4 jutra obdelovalne zemlje na osebo. Ima v glavnem riževa polja. V tem je nekoliko podobna Japonski, ki se tudi preživlja z rižem, a ima na prebivalca 0,15 jutra. To je sicer znatno manj, toda Japonska je močno industrializirana dežela, medtem ko je Indonezija šele na začetku industrializacije. Ze s tem je jasno, da je tudi poljedelstvo Japonske mehanizirano in zato daje dvakrat večje hektarske donose kot javansko poljedelstvo. Za Javo in za Indonezijo je torej izhod povečanje hektarskih donosov in pa preselitev dela prebivalstva na druge otoke. Obaje zahteva velike vsote denarja, veliko časa za organizacijo in izvedbo...

Indonezija je torej zelo odvisna od lastne iznajdljivosti in gospodarskem razvoju, ki mora biti čim hitrejši in čimbolj temeljit. Indonezija je začela planirati svoje gospodarstvo, toda velik vpliv podjetji, ki so bila v rokah Nizozemcev, je temeljil na težnji: nasprotovati razvoju gospodarstva odnosno izvrševanju plana. Iz teh in drugih razlogov je prišlo do evakuacije Nizozemcev, ki pa so jo sprožili Nizozemci (zaostribe okrog Zahodnega Iriana). Težave so

privedle do tega, da so se Indoneziji odločili za kompromis, ki je izražen v tem, da so sprejeli zakon, ki omogoča omejeno investiranje tuje kapitala v industrijo in kmetijstvo s pogojem, da investitorji stalno bivajo v Indoneziji in da so povsem podrejeni njenim zakonom. Ta pogoj pa investitorjem, ki bi sicer z velikim interesom vlagali kapital v industrijo in kmetijstvo, ne ustreza povsem in je zato razumljivo, da bodo najprej oklevali v iskanju vseh možnih vrzeli v zakonih Indonezije.

Toda kljub vsem težavam, v katerih je trenutno Indonezija, pa ima ta dežela velik ugled in pomen v življenju afriško-azijskih dežel. Indonezija uveljavlja trdno zunanjo politiko, ki temelji v bistvu na načelih miroljubne aktivne koeksistence. Osnovne ideje Bandunga, to je konference afriško-azijskih dežel, ki je dobila ime po tem mestu, kjer je ta konferenca bila, so torej prav te, ki jih zastopa Indonezija. Za to konferenco je dala pobudo Indonezija skupno z Indijo, Pakistanom, Burmo in Cejlonom. Sama konferenca pa je izrazila pogum, kakršnega so pokazali Indoneziji v najnovejšem obdobju svoje zgodovine.

Prvi pojavi...

(Nadaljevanje s 1. strani)
pri sadju največ do 5 din pri kg (nakupna cena + 5 din), v delikatesnih in ostalih trgovinah, kjer prodajajo zelenjavo in sadje poleg drugega blaga, pa pri zelenjavi največ do 10 odst. in pri sadju do 8 odst.

Po ceni, ki bo običajna v delikatesnih in drugih trgovinah, smejo prodajati sadje in zelenjavo tudi na javni tržnici. V odredbi je določeno redno izobesjanje cenika na tržnici, da bo tako olajšano nadzorstvo tudi samim potrošnikom.

V gostinlah so doslej prodajali male žemlje po 7 din za komad, čeprav so jih kupovali od pekov po 5 din. V odredbi je določeno, da smejo odslej prodajati male žemlje po 6 din, kos kruha pa po 5 din.

Za žemlje, ki jih prodajajo v pekarnah in trgovinah, je tudi določena cena: za male žemlje 5 in za velike 10 din, vendar s pogojem, da prve tehtajo 5, druge pa 10 dg.

V odredbi je zabranjeno tudi zviševanje najemnin za opremljene sobe.

Za slaščičarske, krojaške, šiviljske in brivsko-frizerske obrate bo Svet za blagovni promet pri ObLO s posebnim cenikom predpisal cene njihovim storitvam in izdelkom.

Ostali obratni obrati, ki niso navedeni v odredbi, ne smejo spreminjati cene svojim storitvam in izdelkom. Gospodarska organizacija lahko izjemoma podraži svoje usluge, blago ali izdelke, toda samo s predhodno privolitvijo upravnega organa ObLO.

Po veljavni zakonskih predpisih so za kršitve te odredbe določene stroge kazni, ki jih bo ObLO tudi dosledno uveljavljati: za gospodarske organizacije 50 tisoč do 2 milijona din, za zasebnike pa ustrezna denarna ali zaporna kazen do 6 mesecev.

Občinski inšpekcijski organi bodo odslej budno spremljali razmere na domačem tržišču in dosledno odkrivali kršitelje te odredbe, mnogo pa je seveda odvisno tudi od samih potrošnikov, da bo zakonski akt, ki je bil sprejet izključno v njihovo korist, tudi dosledno izpolnjen v vsem občinskem okolišu.

POMURSKI VESTNIK

Izdaja časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murški Soboti — Direktor in odgovorni urednik Jože Vild — Uredništvo: Murška Sobotica, Stefana Kovača 16 — Telefon 138 — Uprava: M. Sobotica, Kolečeva ulica 7 — Telefon: 53 — Oglasni in naročniški oddelček: Stefana Kovača 16 — Telefon 138 — Naročnina četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Tek. račun pri Komunalni banki, 1-765
M. Sobotica, številka 605-70
— Tisk Pomurske tiskarne v Murški Soboti

KUHINJO IN SOBO ODDAM družini, ki bi mi pomagala pri gospodarskem delu. Ostalo po dogovoru. Maks Vogrin, sofer, Voličina, p. Voličina pri Mariboru. M-1000

Tedenski KOLEDAR

Nedelja, 26. oktobra — Demetrij Ponedeljek, 27. okt. — Svetopolk Torek, 28. okt. — Simon Sreda, 29. okt. — Ida Četrtek, 30. okt. — Sonja Petek, 31. okt. — Gorazd Sobota, 1. novembra — Dan mrtvih.

Zdravstvena DEŽURNA SLUŽBA

Dežurni zdravnik v splošni ambulanti dne 26. oktobra 1958 dr. Gregore Kastelic Anica.

Nočna dežurna služba na domu od 27. od 31. oktobra dr. Gregore-Kastelic Anica.

Dežurni zdravnik v splošni ambulanti dne 1. novembra 1958 dr. Gregore-Kastelic Anica, dne 2. novembra 1958 dr. Talanji-Pfajfer Lea.

KINO

MURSKA SOBOTA — od 24. do 26. oktobra angleški barvni film: »Le-po je biti mlade; od 27. do 28. oktobra francoski film: »Krojač za dame«.

LJUTOMER — 22. in 23. oktobra ameriški film: »Na razpotju; 25. in 26. oktobra nemški barvni film: »Kamenito srce«.

GORNJA RADGONA — 22. in 23. oktobra ameriški film: »Po sledi morilca; 25. in 26. oktobra mehiški film: »Ulica«.

LENDAVA — od 21. do 26. oktobra madžarski film: »Mala čaša pica«.

KRIŽEVCI PRI LJUT. — 25. in 26. oktobra ameriški zabavni film: »Ko pride zima«.

VIDEM OB SCAVNICI — 25. in 26. oktobra ameriški film: »V prepadih Colorada«.

CEPINCI — 26. oktobra: »Tuja zemlja«.

GRAD — 26. oktobra ameriški barvni film: »Snež na Kilimandžaru«.

VERZEJ — 25. in 26. oktobra nemški film: »Svetloba ljubezne«.

Soboška KRONIKA

POROČILO ROJSTEV IN SMRTI

od 13. do 19. okt. 1958

Rodile sor Nada Sedonja iz Murške Sobotice, dečka; Elizabeta Bohanec iz Veščice, deklico; Helena Novak iz Cmelavec, dečka; Stefka Kološa iz Lendave, deklico; Ana Saliha iz Gaberja, deklico; Gjerkeč Uelena iz Lendave, dečka; Terezija Hožjan iz Crensovec, deklico; Frida Slihtuber iz Stanjeve, dečka; Emilija Horvat iz Cmelavec, dečka; Ela Balek iz Močanec, deklico; Milena Pavličič iz Pristave, dečka; Kristina Stefanec iz Gorje Radgone, dečka; Darinka Vogrinec iz Ljutomera, deklico; Gabrijela Berden iz Lendave, dečka.

Umrli so: Andrej Zankoč iz Kroga, star 57 let; Elizabeta Berič iz Nasove, stara 65 let.

KRVODAJALCI

od 6. 10. do 11. 10. 1958

Branka Kulajević, Ivan Pirling, Gizela Sraka vsi iz Murške Sobotice, Vera Bejek, Ing. Stefan Laposi, oba iz Kroga, Cilka Sukič, Gornji Slaveč, Stefan Kep, Dobrovnik, Helena Lukač, Mlajtinci, Marija Podlessek, Salamenci (tretjič), Dušan Jenko, Rakičan, (šestič), Janez Miholič, Doležovje, (tretjič).

od 13. oktobra do 18. okt. 1958.

Vilma Domjan, Anica Kovač, Gizela Trokšar, vse iz bolnišnice Murška Sobotica, profesor Bogdan Dominik, M. Sobotica 45 krat, prof. Iva Seliskar, Murška Sobotica drugič, Irma Močnik M. Sobotica, Vilma Košar, Petanji drugič, Stefan Marič, Bodonci, Marija Titan, Krog, Marija Fridan, Radgona, tretjič, Irena Boltžar, Vaneča, Janez Benicik, Vaneča tretjič.

V imenu bolnikov se najlepše zahvaljuje krvodajalska transfuzijska postaja Murška Sobotica.

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 24. okt. do 2. nov.

Nestalno vreme s pogostimi padavinami, vmesna izboljšanja ne bodo daljša od 3 dni.

Koncem tekočega tedna ali v začetku naslednjega ponovna močna ohladitev in sneg do nižin.

Mali OGLASI

Dopisni tečaji

DVA HA ORNE ZEMLJE z velikim senikom in ravnini ob cesti pri Mariboru, prodam. Vprašajte: gostilna FIFOLT, Sp. Kungota. M-998

GOSPODARSKEGA POMOČNIKA potrebujem za Skofjo Loko. Informacije pri Plantarič, živinozdravnik, Murška Sobotica, Krekova 11. M-999

Preklicujem besede, ki sem jih izrekla zoper Drvarič Jožef, poljedelko iz Krašča, v zvezi s tatvino moje pure. Terezija Smodš, Krašča.

HISI, takoj vseljivi, v bližini Maribora, prodam. Ena enostanovanjska, druga 3 stanovanjska, z razven gospodarska poslopja in vrtovi z brajdam. Nakup možen po etapah in delno na obroke. Vprašajte pri Turza Jožetu, krojačju, Maribor, Koroška c. 34. M-979

CELOTNO POSESTVO v Ormožu, sestojče iz stavbne parcele, sadovnjaka, brajd, košenice, njive in gozda — prodam. Vprašati v trgovini »Borovo«, Ormož. M-971

PRODAM štiri dvokrilna kompletna okna, tri sobna in ena vežna vrata z okvirji, vse v zelo dobrem stanju. Prodajam tudi rabljeno strešno opeko. Naslov v upravi časopisa. M-1001

MOSKO KOLO, popolnoma novo, italijansko, s prestavami — prodam. Naslov v oglašnem oddelku. M-987

HISO (VILO) v Petišovcih pri Lendavi, v dobrem stanju ugodno prodam. Informacije: Franc Gjurkeč, Petišovci št. 59. M-989

V SLUŽBO SPREJMEM 15-letno dekle k 4-letni punčki. Naslov v oglašnem oddelku. M-993

HISO, sestojče iz trosobnega komfortnega, takoj vseljivega stanovanja, lokala, delavnice, skladišča in vrta na Staneta Rozmana ul. št. 2, takoj po urodni ceni prodam. Proda se tudi kompletno kuhinjsko pohištvo s štedilnikom. Informacije: Dittrich, Murška Sobotica. M-996

MOSKO KOLO, dobro ohranjeno, prodam po ugodni ceni. Vprašati Ljutomer, Prešernova 34. M-997

STANOVANJSKO HISO in 4 ha zemlje ugodno prodam v Salovcih št. 197. M-985

OKNO, NOVO Z OKOVJEM OKOVANO, velikost 100 x 80 ugodno prodam. Ludvik Gerič, Murška Sobotica, Gregorčičeva 64. M-1002

MRLIČ V AVTU

»Pravkar sem končal vojaško akademijo, ko je izbruhnila druga svetovna vojna. Služil sem na bolgarski meji. Nato so me Nemci ujeli in odpeljali v ujetništvo. Po šestih mesecih sem jim iz častniškega taborišča v Nürnbergu usel in pobegnil v Svico, kjer sem ostal do konca vojne. Ves čas po vojni sem pisal, hkrati pa prevajalec in tolmač iz nemščine, italijansčine, francosčine in angleščine. Živim v Ljubljani.«

»Hm. To vam lahko verjamemo ali pa tudi ne. Kaj ste počeli pred prihodom v Trst?«

»Nazadnje sem bil v Bernu na obisku pri znanem tamkajšnjem odvetniku, pri katerem sem delal med vojno dve leti. Ker sva postala takrat dobra prijatelja, se stalno obiskujeva. Sedaj sem bil pri njem na poti in povratku s svetovnega nogometnega prvenstva. Moj prijatelj je namreč drugi podpredsednik švicarske nogometne zveze in ker sem tudi sam velik ljubitelj nogometa, naju to še bolj zbljuje.«

»Kaže, da imate bujno domišljijo. Ali nam lahko te svoje trditve tudi dokažete?«

»Kadarkoli želite. V svoji listnici imam nekaj prijateljevih pism, ki ste si jih prav gotovo že ogledali. Na nalepkah so natisnjeni naslovi njegove odvetniške pisarne.«

»Hm. Kdaj ste sinoči legli k počitku?«

»Dokaj rano. Kakšno uro pred polnočjo. Nočni vratar se še spominja, kdaj mi je dal ključ od sobe.«

»Se prej pa ste umorili ameriškega znanstvenika Isaaca Parkerja.«

»Kako? « je vprašal Peter Onič ves iz sebe. »Umoril? Kaj naj to pomeni?«

»Ali bolje — zastrupili ste ga in pozabili nato mrliča v svojem avtu. Če rečem pozabili, mislim s tem, da vas je nekaj preprečilo v namenu, da bi ga vrgli v morje ali odložili na kakšnem drugem mestu.«

Peter se je skušal zbrati. To mu je uspelo le deloma. Navzlic temu pa je rekel:

»Vaše obdolžitve so nesmiselne in žaljive.«

»Kako? Torej je po vašem mnenju Isaac Parker kar sam sedel v vaš avto in se na vsem lepem tudi sam zastrupil. Povejte nam rajši, kaj vse ste počeli sinoči, preden ste zastrupili Američana. In zakaj ste ga zastrupili? Povejte! Priznajte! Nič drugega vam ne kaže!«

To je bilo torej pojasnilo za njegovo aretacijo. Če govori komisar resnico, in to je lahko tudi domneval, je oče Syl Parkerjeve nesrečno končal v njegovem avtu in njega so zato osumili zločina.

Peter se je v svojem srcu jezil nase in na svojo privrženost nogometu. Če bi ostal doma, ne bi bilo sedaj te kaše. Ko se je zavedel težke obdolžitve, se mu je zazdelo, da nima več nog in pri srcu ga je nekaj zagrabilo, nekaj podobnega kot kakšna nevidna roka.

Skušal je zbrati svoje misli, da bi pojasnil najprej sebi, kaj se je zgodilo sinoči. V glavi je imel nekaj megljen občutek in že se je ustrašil, da je izgubil spomin.

»Zal mi je, gospod komisar,« je naposled le z muko iztisnil iz svojih ust, »toda ne spominjam se ničesar.«

Komisar je nemara že pričakoval tak odgovor.

»Sem si mislil,« je rekel. »Najbolje je, če človek nič ne ve o tem, če se skrega z zakonom. Toda vedite, pripravil vas bom do priznanja, pa naj bo tako ali drugače.«

Cez nekaj minut je bil Peter zopet v svoji celici. Sedel je na svoje ležišče in si podprl glavo z obema rokama. Vse, kar je lahko doslej ugotovil, je bilo to, da se je usodni večer zanj končal okrog desete ure v bifeju »Venezia«, ko je popil svojo obvezno turško kavo.

Naposled se je toliko zbral, da so bile njegove misli zopet jasne. Jasne vsaj toliko, da se je odločil za obrambo.

»Branil se bom,« je rekel pri sebi. »Pa naj stane, kar hoče.«

S komisarjevim dovoljenjem je poslal čez pol ure iz zapora dve obvestili. Prvega je namenil svojemu prijatelju dr. Benediktu Kraussu v Bernu. Glasilo se je: »Sem v Trstu v policijskem zaporu. Pridi po možnosti takoj ali pošlji vsaj koga iz svoje pisarne.«

Dr. Krauss je imel v svoji pisarni več izkušenih odvetnikov, ki so bili skoraj prav taki mojstri svojega poklica kot njihov delodajalec in šef.

Drugo sporočilo je poslal Onič jugoslovanskemu diplomat-skemu predstavništvu v Trstu. To je bilo prav tako kratko kot prvo:

»Zaradi nesrečnih okoliščin me je policija v Trstu aretirala in obtožila umora nekega znanega ameriškega znanstvenika. Prosim, omogočite mi, da dokazem svojo nedolžnost!«

To sta bila dva Oničeva klica na pomoč. Zal pa tisti, ki ju je napisal, ni vedel, da je odposlal komisar le sporočilo, namenjeno dr. Benediktu Kraussu.

Za tak postopek je imel komisar Manzini svoje razloge. Po posvetovanju s svojimi nadrejenimi je namreč sklenil, da javnosti za zdaj ne bo obvestil o umoru Isaaca Parkerja in o Oničevi aretaciji. Sodil je, in tako je tudi ukrepal, da bi vsako drugo vmešavanje škodovalo nadaljnjemu poteku preiskave. Hkrati je Manzini vedel, da bo z dr. Benediktom Kraussem lažje usmerjal preiskavo v tisto smer, ki se mu je zdela najprimernejša.

Manzini sicer ni bil mlad policijski komisar, toda v tej zadevi je zavohal nekaj, kar bi mu lahko pomagalo do večjega ugleda, če ne celo do slave, obenem pa tudi do napredovanja in premestitve na višje in boljše delovno mesto.

Zato je Peter Onič ves dan zaman čakal obiska s predstavništvu svoje države. Bil pa je prepričan, da bodo zanj kaj ukrenili. Saj je bil vendar nedolžen!

Proti večeru so ga odvedli v mrtvašnico, kjer so truplo ameriškega znanstvenika že podnevi raztelesili in naredili tudi vse potrebne laboratorijske in druge preiskave.

Na vprašanje, kdaj lahko pričakuje posredovanje predstavništvu svoje države, je komisar le zmignil s rameni in se ozrl v mrliča v fluorescentni svetlobi.

Na vsem lepem se je Peter Onič ponovno zavedel resnosti svojega položaja. Nekdo je imel očiten namen, da bi zvrnil ves sum nanj.

Kakor iz daljave je zaslišal glas komisarja:

»Sedaj vidite, da vam nobeno tajenje ne pomaga več. Trupla Isaaca Parkerja so našli v vašem avtu na parkirnem prostoru v ulici za hotelom. Ugotovljeno je...«

Več Peter Onič ni slišal. Slišal je komisarjeve nadaljnje besede, toda razumel jih ni.

Prestrašeno je vztrepetal, kajti šele sedaj je opazil, da je bil obraz mrtvega Američana tako iznakažen, da ga ni bilo mogoče spoznati.

»Tu je sedaj vaša žrtev,« je spet zaslišal komisarjev glas. »Če ste nedolžni, kot trdite,« je dejal, »bo samo vam koristilo, če nam boste pomagali razjasniti dogodek minule noči.«

Sedaj je iz glasu komisarja zvenelo nekaj, kar je Oniča ohrabilo.

Peter Onič je strmel v mrliča pred seboj. Spominjal se je, da je bil Isaac Parker majhen, s sivimi lasmi in brki. Oniču se je zdelo, da njegovi lasje in brki niso bili tako sivi kot pri mrliču, toda srečanje s Parkerjem in njegovo hčerko na bernski postaji, kjer je takrat pričakoval dr. Benedikta Kraussa, ki se je vračal z brzim vlakom z neke razprave v nekem manjšem švicarskem mestu, je bilo tako bežno, da se mu ni zdelo vredno ziniti o svojem opazovanju komisarju niti besedice. Namesto tega je jel opazovati mrličeve roke, ker te pričajo, po Oničevi sodbi, o človeškem značaju. Dalje se je Onič prav dobro spominjal, da je imel na bernski postaji Isaac Parker vse prste na rokah, mrliču pa je manjkalo mezinice leve roke. Vemisljeval je nekaj časa in se jezil nad svojo pozabljivostjo, ki pa ni bila nobena pozabljivost, ampak zgolj dejstvo, da je na bernski postaji gledal očeta in hčerko, videl pa v bistvu le njo.

Nagnil se je in še enkrat skrbno pogledal sklenjeni mrličevi roki.

»Ta mrlič ni dr. Isaac Parker,« je dejal s precejšnjo samozavestjo v glasu, za katero sam ni vedel, kje jo je vzel.

Razpisujemo mesto UPRAVNIKA ČEVLJARSKE DELAVNICE
ki jo bomo ustanovili v Vidmu ob Ščavnici.
Pogoj: obrtni mojster z ustreznjo prakso.
Ponudbe poslati na ObLO Videm ob Ščavnici.

KLOPOTEC NA GORIČKEM

V uredništvu Pomurskega vestnika je zabrnel telefon. »Halo, halo... Tu delovišče rakičanskega kmetijskega gospodarstva Mačkovec...«
»Kaj bo novega?« sem takoj pritaknil svojo novinarsko žlico.

»Vest z Goričkega, razumete... Rekorden pridelek žlahtnega grozdja... Rani na je že dala 70 hl na hektar... Okrog 60 hl pridelka pričakujemo tudi pri ostalih sortah... V časopisih beremo o različnih rekordih, zapišite tudi tega...« je narekoval v telefon Jakob Geč, upravnik delovišča.

Odložil sem slušalko in se ves iz sebe zleknil v naslonjač. Pravo presenečenje; mar je to mogoče, in celo na Goričkem, da so se vinske trte letos tako na debelo oblekle v žlahtno grozdje kot še nikoli prej?

»Je to resnica?« je še vedno kljubovalo v meni, čeprav sem že bil oddal zanimivo vest odgovornemu uredniku, naposled pa sem se odločil kar za obisk tega delovišča na Goričkem.

Tako kot neke v Slovenskih goricah: mehki, vabeči vinogradi... Z zelenega v rumeno se prelivačje barve vinskih trt, v vrstah oblezene, da so bili sladki grozdiki prava skušnjava za naše oči in seveda tudi... Zenske v družbi se kajpak niso mogle premagati, meni pa se je že kar preveč mudilo. To sem namreč ugotovil še pred krajem akcije s fotokamero. Kdo neki ne bi bil navdušen: tu na Goričkem, kjer se je marnica s svojimi prijateljicami že kar preveč odmačila, pa tak vinograd!

Renski rizling se je močno širil pod težo bremena, ki mu ga je podarila narava ob večji roki vinogradnika, ki je prišel sem iz sončne Prekije, da bi vdihnil več žlahtnega tudi tej gorički zemlji. Sosed rizlinga je šipon, njegov sosed sladki traminec in tako dalje, cela vrsta plemenitosti, ki se bo že te dni najprej spremenila v sladki mošt, potem pa v dobro tekočo kapljico, ki vžiga veselje in daje moč, če jo uživaš po pameti, kot pravijo izkušeni oboževalci boga Bakhusa.

In tam pogled: modra frankinja se kar nekam sramežljivo posmiha iz višjih in za razloček bolj zelenih sredov, čeprav se nima kaj sramovati, saj ne bo nič slabše obrodila kot njene vrstnice. To je za goričke lege, ki jih je tudi za take vinogra-

de dovolj — kot je še posebej omejen priznanje upravnik — mnogo obetajoča sorta, ki utegne postati celo gorička specialiteta, seveda ob skrbni negi večjih kletarjev. In če temu dodamo še njeno zdravilno vrednost,

REPORTAŽA

ki je nesporna, je kupica obetov napolnjena do vrha!

Tako se je pričel strokovni sguč, ko je v naše kramljanje kanila še novinarska radovednost.

»In kje je skrivnost letošnjih uspehov?« sem pobral Geča, ki se je s svojimi goričani vred sladko nasmehnil, potem pa kot iz rokava iztesel, kar zdaj namenjam zlasti goričkim bralcem.

Prva skrivnost je v rezi. Kako so že neverni Tomaži govorili spomladi, ko je močno iztrebil vinograd: »Mar še bo sedaj sploh lahko kaj obrodilo?« Toda bujna rast še ne prinaša rodnosti. Rodni les je treba že pri rezi prisiliti, da bo čimbolj izkoristil življenjske sokove! Kdor zemlji daje, dvakrat jemlje — pravi pregovor: na delovišču so vsakemu izmed štirih hektarov rodnih gorc dali 1200 kilogramov umetnih gnojil, mimo tega uveljavljajo še zeleno gnojenje (travo med vrstami požanjejo in jo

pusite tam, da seganje) in v ustreznem kolobarju dodajajo parcelam še po 100 kubikov blevskega gnoja na hektar. Zemljo med »redic« kultivirajo s konjsko vprego, a trse škropijo z motorno škropilnico.

Prav tedaj, ko je tekel razgovor o starosti nasadov, smo prišli mimo lepo urejenega poskusnega nasada na žični opori do »novins«. Torej: poleg tridesetletnikov, dvajsetletnikov itd. imajo v teh gorinah tudi dvoletnike, in to kar na obsežni parceli, ki se ob spodnji meji lepo zliiva s pethektarskim plantažnim sadovnjakom. To je nova rast! Nove trsne nasade bodo prihajale leto speljali na žice, da bodo lahko čimveč darovale in bo njihova nega čim lažja. Ob obdobju vanju trsov, ki so se kljub mladosti že kar lepo obložili, smo še komajda domleli te Gečeve besede. Tri, štiri in tudi pet grozdov na enem mladiču pač ni nobena malenkost!

rat, ki bo v veseli družbi kajpada — okrogel.

In menda nam ta prielika korenina, ki sedi zdaj tukaj med nami, ne bo zamerila, če povemo, da se v mislih večkrat preseli k svojim ljudem v rojstnem kraju. Koliko je pristnih običajev, ki so lastni ljudem goric in se že v otroških letih tako močno vsadijo v človeka, da v njem tudi ostanejo! Geč pa menda najbolj pogreša klopotec, tega čarobnega pokrovitelja gorc — ne toliko zaradi tega, da bi preganjal nenasitne vrabce, marveč bolj zato, da bi mu pričaral sem — slovenjgoriški svet. Sicer pa nam je ob slovesu zatrdil, da se bo ta njegov prijatelj oglasil že drugo leto.

Je od tod še daleč do pričakovanja, da bo klopotec, tega spremljevalca zorenja, žlahtnjenja in življenja v goricah kdaj sprejel kot svojega dobrega prijatelja tudi naše lepo Goričko?

Slavko Klinar

Delovodja tov. Geč v razgovoru z našim sodelavcem

TRGATEV GROZDJA V NAJVEČJEM RAZMAHU OBILEN PRIDELEK

V prvi polovici oktobra se je pričela trgatav žlahtnega grozdja v vseh pomurskih vinogradniških okoliših. »Bračev« — to je najpomembnejše delo ljudi naših gorc, povezano tudi s praznovanjem in obujanjem številnih domačih običajev.

V ljutomerskem vinorodnem okolišju so začeli vinogradniki brati že 5. na družbenih posestvih pa okrog 15. oktobra. Na jeruzalemskem vinogradniškem posestvu računajo, da se jim bo letošnja trgatav precej zavlekla zaradi obilnejšega pridelka, neaklonjenega vremena in sortiranja grozdja. Na 82 ha gorc različne starosti bodo predvidoma pridelali okrog 40 vagonov prvovrstne kapljice. Letošnji pridelek bo, kot kaže trgatav, za 15 do 20 odst. obilnejši od lanskega in tudi kakovostno boljši. Za planirani pridelek imajo dovolj posode, težje pa bo, če bodo večja presenečenja. Precejšnje težave so imeli tudi pri skladiščenju obilnega pri-

delka jabolčnika. Da so se jim izognili, so ustrezno uredili dve vodni cisterni, ki držita okrog 10 vagonov, in ju napolnili s to pijačo.

Trgatav se je že začela tudi v radgonskih goricah. Zasebniki bodo pridelali povprečno 40 hl vina na ha, precej boljši pa bodo hektarski donosi na družbenem posestvu, kjer dajejo pet ali šestletni žični nasadi tudi nad 100 hl vina na ha. Na eni taki parceli so ga pridelali celo 125 hl, kar je zagotovo rekorden pridelek. Precejšnje težave imajo tudi z embalažo, predvsem za sadje, ki ga še imajo okrog 20 odst. zunaj.

V lendavskih goricah je trgatav pri kraju. Vinogradniki

so zadovoljni s pridelkom in njegovo kakovostjo, le posode imajo občutno premalo. Hektarski donosi se bodo gibali med 30 in 35 hl na ha. V goricah KG Lendava so pridelali ranino, ki ima povprečno 13,5 malgina po litru.

Letošnja trgatav je torej postregla družbenim posestvom in tudi zasebnim vinogradnikom s pravnim presenečenjem, saj že sedaj napoveduje nadpovprečno letno — tako v litrih kot v malginah. Dober pridelek jih je našel takorekoč premalo pripravljene; marsikje bo namreč zmanjkalo sodov, ker niso računali na takšno rodovitnost gorc. Posode pa naenkrat ni moč dobiti, kar je pokazala tudi sezona spravljavanja jabolčnika, saj so ljudje ponekod napolnili sode do zadnjega kotčka, pa jim je kljub temu še ostalo mnogo dobre pijače. V tistih dneh pa je bila »samopostrežba« med sosedi in vaščani marsikje v modi!

S. K.

„In segel sem po sladkih grudih trte...“

Še en uspeh radgonskega vinogradniškega gospodarstva

Jesen se ni dolgo v dežel in pred nedavnim smo imeli še pravo poletje. Na vinogradniškem gospodarstvu v Radgoni so ob pravem času začeli s prvo trgatavo ali bolje bratavo, ker Preki raje berejo kot trgajo. Seveda imajo pri tem tudi klopoteč pomembno besedo, ko tako vztrajno in zvesto kratkočasijo gorice s svojim klop, klop... Pričel so radgonski z ranino, s presladkim grozdem, ki nosi tako bogato in daje tako opojno vino. Sicer je je malce napadla plesen, kar pa ji ne bo v škodo. Tako mi je vsaj dejal tov. Kovač, delovodja gorc v Heccegovščaku.

Ko me je zanesla pot v ta lep predel radgonskih gorc, sem

opazil v grabčici dežnik. Pod njim je sedela neka tovarišica. Padal je dež in ko sem pogledal bliže, sem videl napisanih celo morje majhnih kolon drobnih, a natančnih števk.

Tovarišica je najbrž uganila moje nemo vprašanje, kaj naj bi to bilo. Brž je dejala: »To so pa piute!« Tovarišica s sviničnikom v roki se je izdala, da ni iz naših krajev. Tovariš Kovač, ki je stal blizu, je takoj nadaljeval: »Tovarišica pravzaprav tehta grozdje, ki ga nosijo na prešo pitariji. Gre namreč za to, da bomo zvedeli, kako rodijo naše gorice. To preizkušnjo nadzoruje Zvezna kmetijska zbornica. Nekako tako kot pri nas, tehtajo tudi tam neke na

Primorskem. In ni nas sram tega nadzorstva. Na površini 1,30 ha je Zvezna kmetijska zbornica, mislim tu pri nas, planirala 164 stotov grozdja, mi pa smo ga nabrali kar 225, torej smo visoko presegle predvideno normo. Seveda je bilo pri tem nič kolko truda. Goričani smo stregli kot kakšni razvajeni gospodini: pravočasno smo obrezali vinsko trto z vso skrbjo, pošteno smo ji dali gnojla, skrbno pazili, da se je ni lotila peronospora. No, in zdaj imamo. Le pogledite, kako težko nosi. Pri vsem tem pa je še mlada in kaj se bo! Lani, ko je bila slaba letina, smo zvočili v naše kleti 1,8 vagona mošta. Letos računam, da bo dala ranina v tem koščku gorc 4 vagona ne.

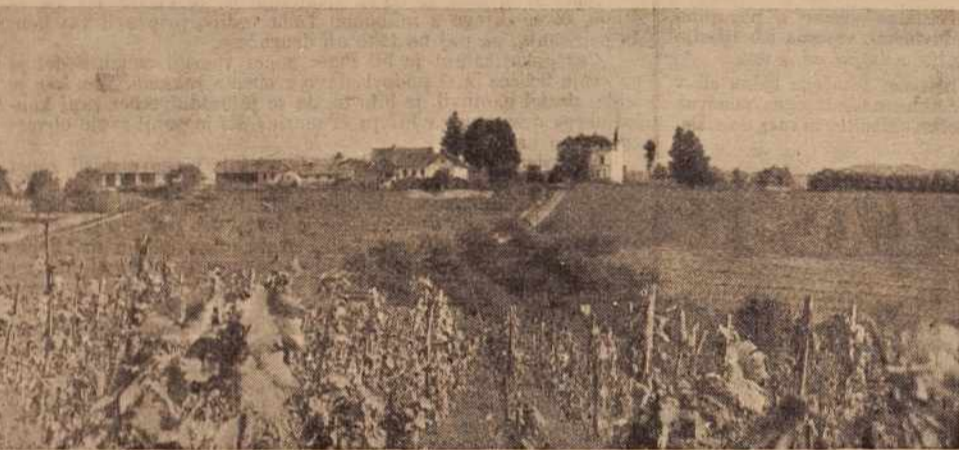
Pogledal sem po goricah in ugotovil, da je ranina res dobro obrodila. In segel sem po sladkih grudih trte in poskušal jagode, kot bi zobal bonbone...

Takih kontrolnih merjenj bo na radgonskem gospodarstvu na površini 15 ha. Večkrat na leto pride v Radgono kdo od Vinarškega inštituta iz Maribora, svetuje to in ono, vendar opravi glavno delo prizadevni kolektiv vinogradniških delavcev iz Heccegovščaka s tov. Kovačem, vodjem tega delovišča. Seveda imajo pri tem besedo tudi vinogradniški strokovnjaki z gospodarstva in tudi izkušeni starh možkarjarjev, bivših vinčarjev, ki živijo s trto že desetletja. Na teh 15 ha bodo opravili poskuse še s tramincem — za katerega pravijo, da ga je letos toliko, kot da bi znorel — z renskim rizlingom in neuburgovcem.

Ko sem tako ogledoval zdaj tovarišico, zdaj tov. Kovača, so stonali k tehničarji in si odločno hvalili, ko so odlagali brenčete. Nostri piute ni mala reč! Neke bentar je prinesel na tehničarjo piute, ki je tehtala z grozdem 52 kg, drugi je pripisal na hrbitu s 47 kg grozdja. Ko sem preračunal »na hitro roko«, sem dognal, da prinese en putar dnevno nad 1800 kg grozdja. Velika reč, kaj?

Ko je zapisala tovarišica težo zadnje brente, sem segel še enkrat v trs in domov grede zobaš z vso slastjo ta sladki sad naših gorc, to žlahtno in bogato ranino.

PRIHODNJI: PRVIC V MAKEDONJI

Pogled na delovišče rakičanskega KG v Mačkoveh

Ugodni znaki krepitve gospodarske crrove

(Nadaljevanje z 2. stran) la na kmetijsko proizvodnjo (njeno preusmeritev k rodnejšim in donosnejšim kulturam: italijanska pšenica, hibridna koruza itd.) in prinesla pokrajini sloves dobro mehaniziranega kmetijstva, saj bodo odpadli na eno zadrugo po trije do štiri traktorji.

V nekaterih zadrugah so že tudi precej storili za osvežitve članskih vrst z vključevanjem žena-zadružnic in kmečke mladine v kmetijske zadruge. V Križevcih pri Ljutomeru so sprejeli v zadržno članstvo okrog 80 žena, v Beltincih tudi večje število mladih pridelovalcev in žena, tako pri Negovi in drugod. V zadnjem času so ustanovili aktivne mladih zadržnikov v Saloveh, Radenah in Stročji vasi, te dni pa jih ustanavljajo še v Krogu in Cezanjevcih.

Seveda ni najvažnejše, da bodo zadruge dobile toliko in toliko rednih ali družinskih članov, ki bodo pasivno spremljali njihovo delovanje in prizadevanje v kmetijstvu, marveč predvsem to, da se bodo žene in mladi pridelovalci aktivno vključili v upravljanje zadrug in prevzeli od njih tudi del nalog iz akcijskega programa, predvsem tiste, ki so zanje specifične in najbolj dostopne (žene bosta n. pr. posebno zanimala svinjereja in perutinarstvo). V krčevski, radgonski in lendavski zadrugi so žene več ali manj že doslej aktivno delovale na teh področjih, toda v večini zadrug ni bilo tako; žene so se večinoma lotevale splošnih nalog določenega kraja in se preveč ozko živjevale v kuharskih, gospodarskih in podobnih tečajih, odločno premalo pa so bile usmerjene v kmetijsko proizvodnjo. Zdaj bomo morali n. pr. hove aktivne poživiti v vseh zadrugah in jih usmeriti k uresničevanju tega ključnega smotra. Delo z mladimi zadržnicami, ki bodo tudi dobile svoje aktivne domače pri vseh KZ, pa bo moralo temeljiti na vzgojnogospodarskih načelih; to so v nekaterih zadrugah (Martijanci, Spod. Sčavnica, Berkovec v videmski občini) že začeli uresničevati in jim je tudi že prineslo prve uspehe in izkušnje.

Letošnji polletni občni zbori so potemtakem potrdili upravičenost uveljavljenih ukrepov v kmetijskem zadržništvu in pomenijo nov korak v uspešnem nadaljevanju tega procesa — ne samo na gospodarskem področju, marveč tudi v miselnosti kmečkih ljudi od upravljalcev.

S. K.

SLAVKO KLINAR:

V KRALJEVIH VINOGRADIH

(Prosimo naše bralce, naj nam oprostijo, ker je v zadnji številki izostal pričujoči sestavek zaradi obilice gradiva. Op. ur.)

V Topoli, na položnem griču, podobnim našim v Prekiji, se razprostirajo bivši kraljevi vinogradi; nad njimi je Oplenec, pojem predvojnega Jugoslavije — kapelica z značilnimi kupolami, v kateri je grobnica dinastije Karadžorđevićev. S steno v notranjosti te kapelice sije blišč dragocenosti in zlata ter se s svetlobo, ki prodira skozi okna, preliva v žudovite barve. V tem prostoru je osredotočena umetnost iz srbskih pravoslavskih cerkv, zato je Oplenec tudi kulturni spomenik, ne glede na to, da so tisti, ki so ga postavili in so pokopani v njegovih podzemnih hodnikih, že preživeli list naše zgodovine.

Mimo pietete do pokopanih je nekdo zapisal v spominsko knjigo: »Čudovito, toda dokaz, kam naj bi sicer kralji z denarjem, ki ga je plačevalo naše delovno ljudstvo v njihove blaginje!«

Na Vinogradniškem posestvu Topola so nam posredovali zanimiv podatke, češ da so »dobilili od kralja okrog 100 ha vinogradov, med njimi 50 odst. že povsem izčrpanih. Izvedeli smo tudi za anekdoto, ki pravi, da so se lastniki parcel, ki mejijo na nekdanje kraljeve vinograde, nekoč tožarili s sanim monarhom zastran — arondacije zemljišč. In eden med njimi je celo tožbo dobil!

Torej korenitna sprememba: bivše kraljeve vinograde upravlja sedaj delovni kolektiv VG Topola. Na sveto preteklosti je zrasel nov svet; razlika med njima je očitna tudi v vinogradih: bivši kraljevi so še urejavani po starem kot nekakšen znak zgodovine, v podnožju pa si je kolektiv uredil nov več desethektarski nasad vinske trte na žičnih oporah, kjer je možna intenzivnejša obdelava z ustreznimi stroji.

V vinogradih tega posestva pridelujejo 70 odst. zelo kakovostnih vin. Sorte so kaj različne: od žlahtnejših, ki so zastopane tudi v

naših vinogradih, do domačih, ki je pravzaprav svojevrstna specialiteta. Temnordeči gamin je vzbudil pravno pozornost radgonskih vinogradniških strokovnjakov; na pokušnjih v »spodnjem nadstropju« prostorne kleti, kjer hranijo tudi z narodnimi motivi ozaljšane sode, ki jih je dobival kralj kot darila, so si pridno zapisovali podatke o tej kapljici. Morda pa se bo ta sorta, ki daje v tamkajšnjih pridelovalnih razmerah 7800 kg grozdja na hektar, kdaj pojavila tudi v slikovitih radgonskih goricah!

Izvedeli pa smo tudi, da imajo

slovenski vinski trgovci kar pristne odnose z upravo posestva, čeprav se je nekomu celo zareklo, da ponujajo za njihova vina izredno ugodne cene — v trgovskem jeziku bi bilo moč govoriti celo o preplachvanju — kar pa našim strokovnjakom ni bilo posebno všeč. Toda to zares samo nimogrede!

Na posestvu, ki meri čez 500 ha zemlje in je pravzaprav skupek dveh posestev, ki sta se združili pred nedavnim, intenzivno obnavljajo vinograde in urejajo nove. Bodejo se tudi za arondacijo zemljišč, čeprav ta posel niti danes ni posebno lahek. Mimo vinogradništva se ukvarjajo še s sadjarstvom, poljedelstvom in živinorejo. Pridelujejo predvsem kakovostna semena pšenice, koruze, detelje itd. Pri nekaterih kulturah se ponašajo tudi z obilnimi hektarskimi donosi.

Drevesnica v Mladenovcu je bila ustanovljena leta 1946 in meri okrog 800 hektarov. Letno lahko pridobijo iz nje okrog milijon dreves, vendar pa jih sedaj gojijo za nadaljnjo saditev okrog 400.000. »Pri nas ni proizvodnega problema, marveč problem vnočevanja pridelkalce so nam pojasnili strokovnjaki. Seveda niso zamolčali niti tega, da je Slovenija najbolj zanesljiv in tudi največji odjemalec njihovih sadik najrazličnej-

ših plemen in sort — našli so celo nekatere zadruge — potem so nam še zaupali, da so se letos odločili za tako imenovane »krepke« pogodbe, kar pomeni, da pridelujejo pač samo toliko, za kolikor pridelka imajo zagotovljene zanesljive odjemalce. Drevesnica zalaga s svojimi sadnim materialom tudi vso Srbijo, in sicer tesno sodeluje z inštitutom v Čačku. To je strokovno-znanstveno sodelovanje, brez katerega si ni moč zamisliti doslednega uveljavljanja sadnega izbora ali tudi njegovega spreminjanja, če se v katerem sadjarskem okolišju izkaže, da se ta ali druga sorta ne obnese posebno dobro. Tako je na primer hrbovita Sumadija okrog Mladenovca domala brez vode, kar so zlasti letos močno občutili v drevesnici, saj je pridelek po kakovosti močno zanižal za sicer običajno ravno. Tako so nam povedali, da se jabolka sorte Jonatan ne obnese dobro v njihovem okolišju.

Mimo zares obsežne drevesničarske proizvodnje, ki se bo v Mladenovcu prav gotovo še stopnjevala skladno s potrebami, pa je drevesnica s svojimi pridelovalnimi in poskusnimi dosežki tudi v vrsti činiteljev, ki določajo pravilno smer razvoja naših sadjarskih okolišjev.

PRIHODNJI: PRVIC V MAKEDONJI